

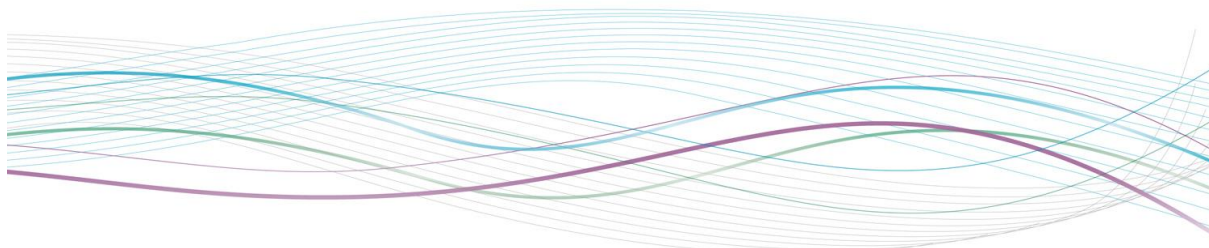
n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

SAMOEVALVACIJSKO POROČILO AGENCIJE ZA LETI 2016 IN 2017

Samoevalvacijsko poročilo napisala in podatke zbrala skupina za samevalvacijo agencije v sestavi: Klemen Šubic, Tatjana Debevec, Mateja Bajuk Malešič, Andrej Krček in Martina Mravlja.

Pri pripravi samoevalvacijskega poročila so sodelovali vsi delavci agencije, člani sveta agencije in direktor agencije.

Direktor agencije je samoevalvacijsko poročilo potrdil februarja 2018.

Svet agencije je dal soglasje k samoevalvacijskemu poročilu na 122. seji 15. februarja 2018.

SEZNAM KRATIC

CEENQA – Srednje- in vzhodnoevropsko združenje agencij za kakovost v visokem šolstvu (Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education)

CeQuInt – projekt, namenjen razvoju metodologije za presojo kakovosti internacionalizacije

ECA – Evropski konzorcij za akreditacijo (European Consortium for Accreditation in Higher Education)

eNakvis – informacijski sistem Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu

ENQA – Evropsko združenje agencij za kakovost v visokem šolstvu (The European Association for Quality Assurance in Higher Education)

ESG – Standardi in smernice za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area)

ESU – Evropska študentska unija (European Student Union)

EIQAS – projekt Enhancing Internal Quality Assurance System

EQAR – Evropski register zaupanja vrednih agencij za kakovost v visokem šolstvu (The European Quality Assurance Register for Higher Education)

eVŠ – Evidenčni in analitski informacijski sistem za visoko šolstvo v Republiki Sloveniji

SEP – samoevalvacijsko poročilo agencije

ŠOS – Študentska organizacija Slovenije

VTI – visokošolsko transnacionalno izobraževanje

ZViS – Zakon o visokem šolstvu

ZJA – Zakon o javnih agencijah

POSLANSTVO, VIZIJA, VREDNOTE IN STRATEŠKI CILJI

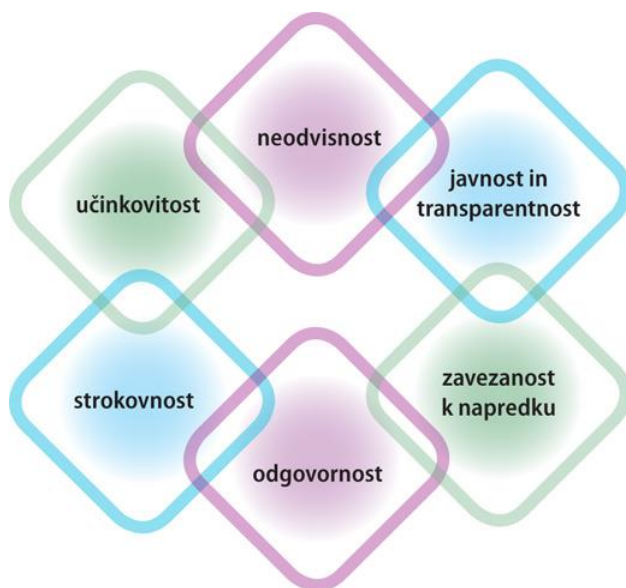
Poslanstvo

Agencija skrbi za razvoj in delovanje sistema zagotavljanja kakovosti v slovenskem visokem šolstvu. Deluje vsebinsko in formalno odgovorno ter svetovalno do vseh deležnikov in udeležencev v terciarnem izobraževanju v skladu z evropskimi in svetovnimi smermi razvoja.

Vizija

Agencija bo s sistemom razvoja zagotavljanja kakovosti pripomogla k temu, da bo visoko šolstvo v Sloveniji izobraževalno in raziskovalno kakovostno, mednarodno prepoznavno, konkurenčno in enakovredno vključeno v svetovni visokošolski prostor.

Vrednote:

KAZALO:

POS LANSTVO, VIZIJA, VREDNOTE IN STRATEŠKI CILJI	4
1. O SAMOEVALVACIJI AGENCIJE V LETIH 2016, 2017	6
1.1 IZVEDBA SAMOEVALVACIJE	6
1.2 SESTAVA SAMOEVALVACIJSKEGA POROČILA.....	9
2. RAZVOJ IN DELOVANJE AGENCIJE V LETIH 2016 IN 2017	9
2.1 SVET AGENCIJE.....	11
2.2 DIREKTOR.....	17
2.3 ZAPOSLENI	18
2.4 PRITOŽBENA KOMISIJA	20
2.5 STROKOVNJAKI	20
<i>Imenovanje in sestava skupin strokovnjakov</i>	<i>20</i>
2.6 MEDNARODNO SODELOVANJE.....	22
2.7 NOTRANJI AKTI IN STRATEŠKI DOKUMENTI	23
2.8 INFORMACIJSKI SISTEM	24
3. SKLADNOST DELOVANJA Z ESG	25
3.1 BISTVENE UGOTOVITVE MEDNARODNE SKUPINE STROKOVNJAKOV ZA VČLANITEV V ENQA (NA ZAČETKU LETA 2015):.....	25
3.2 PREHOD NA INSTITUCIONALNO (RE)AKREDITACIJO	25
3.3 NOVA MERILA V LETIH 2017 IN 2018	28
3.4 PRIMERJAVA NOVIH MERIL IN DELOVANJA AGENCIJE Z ESG 2015.....	32
3.4.1 STANDARDI IN SMERNICE ZA NOTRANJE ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI	42
3.4.2 STANDARDI IN SMERNICE ZA ZUNANJE ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI	44
3.4.3 STANDARDI IN SMERNICE ZA AGENCIJE ZA ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI.....	46
4. SKLEPNA OCENA IN PRILOŽNOSTI ZA IZBOLJŠANJE.....	50
4.1 URESNIČEVANJE NALOG PO POSAMEZNIH PODROČJIH AKTIVNOSTI IZ AKCIJSKEGA NAČRTA	50
4.2 PRIPRAVA AKCIJSKEGA NAČRTA ZA NASLEDNJE SAMOEVALVACIJSKO OBDOBJE.....	54
4.3 ANALIZA SWOT.....	55

1. O SAMOEVALVACIJI AGENCIJE V LETIH 2016, 2017

Samoevalvacijsko poročilo je Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (v nadaljevanju: agencija) pripravila za leti 2016 in 2017, predvsem zaradi sistemskih sprememb na področju akreditacijskih in evalvacijskih postopkov, ki jih uvaja Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu (Uradni list. RS, št. 75/16; v nadaljevanju: ZViS-K). S to spremembo je bil uzakonjen tudi t.i. prehod na institucionalno evalvacijo, prvič pa sta v zakonu eksplicitno določena obvezno upoštevanje Evropskih standardov in smernic za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu (v nadaljevanju: ESG) ter tako imenovani evropski pristop.

To samoevalvacijsko obdobje je trajalo od 1. marca 2016 do 28. februarja 2018. V njem je morala agencija sprejeti novo strategijo svojega razvoja, saj se je prejšnja iztekla konec leta 2016. Presoditi je morala, ali in kako je izpolnila strateške cilje, ki si jih je postavila do leta 2016, oziroma si postaviti nove ali prenovljene cilje za prihodnje delovanje. Ti so:

- Izboljšanje strokovnega dela agencije.
- Krepitev neodvisnosti in avtoritete agencije.
- Krepitev kulture kakovosti.
- Prenova meril in drugih aktov agencije.
- Vzpostavitev učinkovitega in uporabnikom prijaznega informacijskega sistema agencije.
- Podaljšanje članstva v ENQA in EQAR ter krepitev mednarodnega sodelovanja agencije.
- Reorganizacija dela agencije.
- Razvojno delo.

Nova strategija agencije, iz katere je razvidno izpolnjevanje strateških ciljev do leta 2016, je v prilogi.

1.1 IZVEDBA SAMOEVALVACIJE

Akcijski načrt za leti 2016 in 2017 je bil izdelan po sprejetju samoevalvacijskega poročila za leto 2015. Upošteval je predlagane ukrepe za izboljšanje dela agencije, ugotovljene pri samoevalvaciji, predloge mednarodnih strokovnjakov ENQA ter priporočila Računskega sodišča Republike Slovenije (v nadaljevanju: računsko sodišče), vseboval pa je sklope aktivnosti na področjih:

- a) akreditacij in zunanjih evalvacij,
- b) notranjega sistema kakovosti agencije,
- c) zunanjega sistema kakovosti agencije,

- d) meril in drugih predpisov agencije ter
- e) informacijskega sistema in obveščanja.

Na začetku tega samoevalvacijskega obdobja je bilo na področju **akreditacij in zunanjih evalvacij** veliko aktivnosti usmerjenih k izboljšanju vodenja akreditacijskih in evalvacijskih postopkov na agenciji. Agencija je organizirala posebne tematske sestanke za poenoteno, preglednejše in učinkovitejše delo na tem področju. Uveljavitev ZViS-K je te aktivnosti podaljšala v obdobje po uveljavitvi **novih meril in predpisov**. Ker gre za precejšnje spremembe pri delovanju agencije, smo morali delno spremeniti prednostne aktivnosti iz akcijskega načrta. Čeprav se področja v njem niso spremenila, so se te aktivnosti s posameznih področij neločljivo povezale. ZViS-K je od agencije zahteval prilagoditev vseh temeljnih meril, kar je v praksi pomenilo pripravo osnutkov in predlogov meril in njihovo usklajevanje z vsemi deležniki ter sprejem na svetu agencije (v nadaljevanju: svet). Usklajevanje notranjih deležnikov agencije (zaposleni, člani sveta, strokovnjaki) je bilo odlična priložnost za refleksijo preteklega delovanja agencije in udejanjanje prepoznanih priložnosti za izboljšanje, kot na primer implementacija prenovljenih ESG iz leta 2015 v nova merila z obrazci za vloge, sodelovanje pri vzpostavljanju in implementaciji informacijskega sistema agencije (v nadaljevanju: eNakvis) ter poenotenje delovanja agencije prek sodelovanja s strokovnjaki agencije – tudi ti so dejavno sodelovali pri oblikovanju novih meril. Po sprejetju meril je agencija dodatno usposabljala strokovnjake, visokošolskim zavodom (v nadaljevanju: zavod) pa predstavljala spletne obrazce ter standarde kakovosti skozi presojo njihove uporabne vrednosti v praksi.

Notranji sistem kakovosti se zaradi sprememb pri delovanju agencije in prehodu na **eNakvis** celovito prenavlja. V informacijskem sistemu bodo neločljivo povezani tudi elementi samoevalvacije delovanja agencije, in sicer:

- sledljivost postopkov (informacije o trajanju postopkov in vseh posameznih dejanj v postopkih),
- sledljivost sprememb (vse spremembe, ki jih bodo zavodi sporočali agenciji, bodo kronološko navedene v sistemu in sledljive),
- transparentnost postopkov (deležniki bodo lahko spremljali stanje posameznih vlog, odvisno od avtorskih pravic za posamezna dejanja v postopku),
- spremljanje dela strokovnjakov, zaposlenih na agenciji, in opravljenih postopkov (anketni vprašalniki o zadovoljstvu različnih deležnikov bodo tudi del eNakvis),
- analiziranje rezultatov.

Na področju **zunanjega sistema kakovosti** agencije je bila večina aktivnosti povezana predvsem s sodelovanjem deležnikov (zavodov/šol, študentov, rektorske konference ...) pri pripravi in usklajevanju novih meril, s prilagoditvami in implementacijo eNakvis, usposabljanjem strokovnjakov agencije ter zaključevanjem akreditacijskih in evalvacijskih postopkov po »starih merilih«. Večina je bila končana v letu 2017, ostala je le peščica postopkov, predvsem zaradi večkratnega podaljševanja roka za dopolnitve vloge (na predlog vlagatelja),

zahtevkov za izločitev strokovnjakov oziroma sprememb rokov za pripravo poročila strokovnjakov.

Ankete o izvedbi zunanjih evalvacij (za strokovnjake, strokovne delavce agencije in zunanje deležnike) v taki obliki kot doslej nismo opravili. Po 15. 12. 2016, ko je začel veljati ZViS-K, so se dodobra spremenili akreditacijski in evalvacijski postopki in tudi nekatere naloge agencije. Anketiranje je načrtovano ob koncu leta 2018, ko bo šele mogoče oceniti delovanje po novih merilih, eNakvis, na novo vzpostavljeno svetovalno vlogo agencije ipd.

Namesto tega je agencija pred oblikovanjem nove strategije pripravila anketni vprašalnik o strateških prioritetah in v zvezi s temeljnimi vsebinskimi dilemami agencije, ki so pomembne za njen nadaljnji strateški razvoj. Želeli smo dobiti vpogled v povprečje pojmovanj oziroma pričakovanj naših deležnikov po interesnih skupinah, in sicer do kakovosti, njenega zagotavljanja in izboljševanja. Še posebej pa smo želeli identificirati pričakovanja, ki jih imajo do dela agencije in njenega strateškega razvoja v prihodnje. Gre za:

- (1) pričakovanja do poslanstva kakovosti v visokem/višjem šolstvu;
- (2) naravnost kakovosti v procese njenega zagotavljanja oziroma njene končne rezultate v obliki dosežkov in priznanj;
- (3) vpliv kakovosti na vstop ali obstoj v javno veljavnem visokošolskem prostoru oziroma njen vpliv na konkurenčnost in dodano vrednost visokošolske dejavnosti;
- (4) pojmovanje kakovosti kot izpolnjevanja minimalnih standardov, doseganja nadpovprečnosti in doseganja izvrstnosti oziroma vrhunskosti;
- (5) razmislek, katerim skupinam deležnikov oziroma ciljem naj služi kakovost;
- (6) razmislek, v katere dejavnosti naj se agencija strateško usmeri;
- (7) raven strogosti standardov kakovosti;
- (8) in pravno ureditev oziroma normiranje standardov kakovosti.

Anketo so izpolnili zaposleni na agenciji, člani sveta, strokovnjaki agencije, poslana je bila na rektorate, dekanate in na uradne naslove vseh slovenskih zavodov/šol. Poslana je bila na zbrane naslove vseh študentskih svetov zavodov/šol kot tudi na Študentsko organizacijo Univerze na Primorskem, Študentsko organizacijo Univerze v Ljubljani, Študentsko organizacijo Univerze v Mariboru ter na Študentsko organizacijo Slovenije (v nadaljevanju: ŠOS), pa na naslove klubov študentov, ki so bili dostopni prek spleta.

Anketo je izpolnilo 521 deležnikov. Izsledki ankete so brez izrazitejših odstopanj pokazali, da naj se agencija usmeri v krepitev svetovalne vloge in pomoči zavodom/šolam pri razvijanju kakovosti in v opravljanje razvojnih nalog oziroma pripravljane strokovnih analiz. Nekatero skupino deležnikov so posebej poudarile tudi krepitev strokovnosti izvajanja postopkov in presoj, še posebej strokovnjaki agencije in člani sveta. Krepitev strokovnosti visoko umeščajo tudi predstavniki uprav zavodov/šol.

1.2 SESTAVA SAMOEVALVACIJSKEGA POROČILA

Osrednja poglavja v samoevalvacijskem poročilu so:

- prvo poglavje: razvoj in delovanje agencije v letih 2016 in 2017 - presoja notranjega sistema kakovosti agencije oziroma razvoja na temeljnih področjih njenega delovanja;
- tretje poglavje: presoja skladnosti delovanja z ESG;
- četrto poglavje: sklepna ocena in priložnosti za izboljšanje z ukrepi za naslednje samoevalvacijsko obdobje ter analiza SWOT.

2. RAZVOJ IN DELOVANJE AGENCIJE V LETIH 2016 IN 2017

Organizacijska shema agencije

Uveljavitev ZViS-K je vplivala na celoten razvoj in delovanje agencije v tem samoevalvacijskem obdobju. Uzakonjen je bil sistemski prehod na institucionalno evalvacijo, za katerega si je agencija prizadevala že dalj časa, ob tem pa upoštevala nacionalni program visokega šolstva (v nadaljevanju: NPVŠ 2011-2020), pobude ŠOS in napotke (priporočila) mednarodnih skupin strokovnjakov (zunanji evalvaciji agencije v letih 2013 in 2014), da se obdobje prehoda na institucionalno evalvacijo pomakne v čas, ko bo končan prvi krog podaljšanj akreditacije večine akreditiranih bolonjskih študijskih programov (vloge zanje so bile poslane agenciji do konca leta 2016, ko je začel veljati ZViS-K).

ZViS-K je narekoval temeljite spremembe v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih, uskladitev ter sprejem novih meril, spremembo programa usposabljanja strokovnjakov ter usposabljanja kandidatov za vpis v register strokovnjakov. Kljub naporom, vloženim v pripravo novih meril, jih ni bilo mogoče uskladiti in sprejeti v zakonsko predpisanem roku (v treh mesecih od uveljavitve

ZViS-K). Razlogi za relativno pozoren sprejem so bili predvsem v intenzivnem večmesečnem usklajevanju vsebine novih meril s pripadajočimi obrazci za vloge z zunanjimi deležniki ter potrebnih prilagoditvah eNakvis.

V drugi polovici leta 2017 se je agencija aktivno ukvarjala še s predstavitvijo novih meril in obrazcev ter eNakvis na zavodih ter na usposabljanju strokovnjakov agencije.

Vzpostavitev eNakvis se je prestavila v obdobje po uveljavitvi vseh novih meril. Prepričani smo, da bo nov informacijski sistem deležnikom omogočil preglednejše in lažje vnašanje podatkov, sledenje vsem spremembam v postopkih akreditacij in zunanjih evalvacij ter lažji pretok informacij med informacijskima sistemoma agencije in ministrstva, pristojnega za visoko šolstvo (v nadaljevanju: MIZŠ).

eNakvis kljub intenzivnim prizadevanjem še ne deluje v produkcijskem okolju oziroma še ni na voljo uporabnikom. Zamuda je nastala zaradi novih varnostnih shem (veljati so začele avgusta 2017) na Ministrstvu za javno upravo (v nadaljevanju: MJU), saj eNakvis gostuje na njegovih strežnikih. Za tako ureditev smo se odločili zato, da bo eNakvis v celoti povezljiv z informacijskim sistemom visokega šolstva (v nadaljevanju: eVŠ), kar bo zagotavljalo nemoten pretok informacij in olajšalo delo vlagateljem; gre predvsem za občutno zmanjšanje podvajanja njihovega dela. Sistem bo olajšal tudi delo strokovnjakov in svetu, predvsem s celovito revizijsko sledjo sprememb in dopolnitev vlog.

Na novo opredeljeni strateški cilji agencije v obdobju med 2017 in 2020 dajejo poudarek krepitvi neodvisnosti in strokovnosti delovanja agencije, večjemu sodelovanju z deležniki, krepitvi kulture kakovosti v slovenskem visokošolskem prostoru ter poudarjajo razvojno delo agencije.

Pri zasledovanju in izpolnjevanju strateških ciljev za krajše in srednjeročno obdobje bo agenciji v pomoč tudi systemska analiza poročil strokovnjakov v postopkih podaljšanja akreditacije zavodov, njihovih študijskih programov in šol ter samoevalvacijskih poročil zavodov in šol v obdobju od 2014 do 2017, ki bo nastala do konca februarja 2018 in bo priložena poročilu.

Ker se agenciji v letu 2018 izteče vpis v EQAR, je zaprosila združenje ENQA za predčasno zunanjo evalvacijo v skladu z ESG, prenovljenimi leta 2015 (v nadaljevanju: ESG). Na ta način bi združila postopka podaljšanja članstva v ENQA in vpis v EQAR, saj sta si precej podobna, hkrati pa bi bila v prihodnje in ob predpostavki, da izpolnjuje ESG, zunanje evalvirana vsakih pet let in ne vsaki dve leti. Za agencijo je ključnega pomena, da ohrani članstvo v združenju ENQA ter ostane vpisana v EQAR, hkrati pa nadaljuje mednarodno delo tudi v drugih evropskih združenjih za agencije, ki se ukvarjajo s kakovostjo v visokem šolstvu (ECA, CEENQA in INQAHEE). V zadnjem samoevalvacijskem obdobju je agenciji uspelo zagotoviti stabilno financiranje ter stabilno in strokovno kadrovske strukturo (18 redno zaposlenih).

2.1 SVET AGENCIJE

Svet agencije (v nadaljevanju: svet) se je od marca 2016 do februarja 2018 sestala na 20 rednih, treh dopisnih in eni izredni seji. Izredna seja sveta (115. seja) je bila sklicana zaradi dodatne obravnave novih meril za akreditacijo in zunanjo evalvacijo zavodov in študijskih programov ter pripomb rektorske konference nanje. Predstavniki te konference so bili na sejo tudi vabljeni.

V tem samoevalvacijskem obdobju se je sestava sveta temeljito spremenila. Večini članov je potekel mandat, zato so bili imenovani nadomestni člani. V letu 2016 so bile volitve za predsednika sveta, na to funkcijo je bila vnovič izvoljena dotedanja predsednica. Po koncu decembrske seje v letu 2017 je zaradi zdravstvenih razlogov odstopila s te funkcije. Novi predsednik je bil izvoljen na februarski seji 2018.

Obravnane vloge na svetu

Svet je v tem samoevalvacijskem obdobju odločal o 421 vlogah za akreditacijo oziroma podaljšanje akreditacije študijskega programa ali zavoda in vlogah za spremembe 25 študijskih programov ter izdal mnenje o 15 šolah. Seznanil se je tudi s 473 spremembami študijskih programov. Postopki za vloge so bili začeti pred uveljavitvijo ZViS-K, vloge pa oddane do 30. septembra 2016.

Preglednica: AKREDITACIJE IN EVALVACIJE (stanje na dan 15. 2. 2018)				
Akreditacije v visokem šolstvu				
Naloga	Izvedba in odgovornost	Pozitivne odločitve o vlogah, vloženih do 29. 2. 2016	Pozitivne odločitve o vlogah, vloženih od 1. 3. 2016 do 14. 12. 2016	Skupaj
Študijski programi				
Prva akreditacija študijskih programov	sektor za kakovost/ svet agencije	21	38	59
Podaljšanje akreditacije študijskih programov		240 (ena za krajše obdobje)	62	302
SKUPAJ		260	100	360
Visokošolski zavodi				
Prva akreditacija visokošolskih zavodov	sektor za kakovost/ svet agencije	0	1	1
Podaljšanje akreditacije visokošolskih zavodov		12 (od tega ena izredna)	5	17
Preoblikovanje visokošolskih zavodov		2	1	3
SKUPAJ		14	7	21
Evalvacije v višjem šolstvu				
Višje strokovne šole				

Zunanja evalvacija višjih strokovnih šol	sektor za kakovost/ svet agencije	5	10 (ena ustavitev postopka)	15
--	-----------------------------------	---	-----------------------------	----

OPOMBA: V preglednici niso prikazane odločitve o spremembah študijskih programov; bilo jih je 25.

Preglednica 9: ŠTEVILO AKREDITACIJ ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV GLEDE NA ISCED				
Prve akreditacije				
ISCED	Izvedba in odgovornost	Št. akreditiranih programov	% akreditiranih programov	
(14) izobraževalne vede in izobraževanje učiteljev	sektor za kakovost/ svet agencije	1	1,7 %	
(21) umetnost		2	3,4 %	
(22) humanistične vede		4	6,8 %	
(31) družbene vede		23 (od tega 22 študijskih programov UL FDV)	39 %	
(32) novinarstvo in informiranje		2	3,4 %	
(34) poslovne in upravne vede		11	18,6 %	
(38) pravo		0	0 %	
(44) vede o neživi naravi		1	1,7 %	
(46) matematika in statistika		0	0 %	
(48) računalništvo		0	0 %	
(52) tehniške vede		4	6,8 %	
(54) proizvodne tehnologije		0	0 %	
(58) arhitektura in gradbeništvo		1	1,7 %	
(64) veterinarstvo		0	0 %	
(72) zdravstvo		5	8,5 %	
(76) socialno delo		1	1,7 %	
(81) osebne storitve		1	1,7 %	
(84) transportne storitve		0	0 %	
(85) varstvo okolja		0	0 %	
(86) varnost		0	0 %	
več klasifikacij ISCED		3	5,1 %	
Skupaj			59	100%

Negativne odločitve. Svet:

- a) je zavrnil vlogo za akreditacijo 1 študijskega programa, ker v okviru delovanja zavoda vlagatelj ni izkazal relevantne znanstveno-raziskovalne dejavnosti, vsebinsko povezane s študijskim programom, in ni imel raziskovalnih projektov. Za dele študijskega programa kljub pozivom k dopolnitvi še vedno ni bilo učnih načrtov, v nasprotju s predpisi je bil tudi strokovni naslov diplomanta. Zavod ni imel svoje knjižnice;
- b) ni podaljšal akreditacije 3 študijskim programom. Ker se niso izvajali, ni bilo mogoče preveriti kakovosti izvedbe študija;

- c) je zavrnil vlogo za akreditacijo 1 zavoda zaradi neskladnosti z 10. členom meril za akreditacijo. Habilitacijska področja nekaterih visokošolskih učiteljev namreč niso ustrezala vsebinam predmetov, katerih nosilci so bili, in skupaj niso izkazovala referenc, ki bi celostno pokrivala področje, za katero se je zavod ustanavljal.

Svet je v javno evidenco vpisal 3 pogodbe o izvajanju visokošolskega transnacionalnega izobraževanja.

Člani sveta so se 19-krat izločili iz postopka odločanja o akreditacijah in evalvacijah.

DOPOLNITVE POROČIL SKUPIN STROKOVNJAKOV

V 13 postopkih je svet pozval skupine strokovnjakov, da dopolnijo svoje poročilo. Dopolnitev poročila je bila zahtevana zaradi vlagateljevega odgovora, v enem od primerov pa je bilo treba vnovič opraviti obisk šole, da se zagotovi zadostna udeležba vseh pomembnih deležnikov na razgovorih, s tem pa tudi celostna in verodostojna ugotovitev dejanskega stanja. Dopolnitve so bile predvsem zaradi:

V postopku prve akreditacije:

- nejasne opredelitve do ugotovljenih pomanjkljivosti, in tistih pomanjkljivosti, ki so pomenile neizpolnjevanje predpisa, zato bi jih bilo treba opredeliti kot neskladnosti. Prav tako bi se, po mnenju sveta, skupina strokovnjakov morala opredeliti do dejstva, da raziskovalna skupina zavoda ni imela področno primernih raziskovalnih projektov.

V postopku podaljšanja akreditacije:

- neustrezne opredelitve do vlagateljeve obrazložitve dejanskega stanja. Skupina strokovnjakov bi se morala natančneje in v celoti izreči o ugotovljenem dejanskem stanju in zbrani dokumentaciji.

DOPOLNITVE VLOG NA PODLAGI POROČIL SKUPIN STROKOVNJAKOV

Preglednica: Pozivi sveta k dopolnitvi vloge vlagatelja (na podlagi poročila skupine strokovnjakov)			
leto	Število pozivov za dopolnitev	Zahteva za priložitev akcijskega načrta	Razlogi
2016	22	22	- pripraviti akcijski načrt s predvidenimi nosilci za posamezne predlagane ukrepe; - ugotovljene priložnosti za izboljšanje se med drugim nanašajo tudi na spremembo sestave komisije za kakovost, vendar se

			<p>šola na ugotovljene pomanjkljivosti ni odzvala z načrtovanimi ukrepi;</p> <ul style="list-style-type: none"> - vsebinska neuravnoteženost študijskega programa glede na zaposlitvene možnosti in strokovni naslov diplomanta; - način izvajanja študijskega programa, ki ga zavod oglašuje kot študij na daljavo; če gre za spremembo načina izvajanja študija, naj vloži vlogo za soglasje k spremembi študijskega programa;
2017	21	17	<ul style="list-style-type: none"> - dopolnitev vsebine študijskega programa in vzpostavitev povezave z v vlogi navedeno knjižnico; - kreditno vrednotenje in praktično izobraževanje; - natančnejše razmejitve vsebinskih in administrativnih nalog ter odgovornosti med tutorjem in nosilcem predmeta; - navedba zahtevane izobrazbe tutorja; - odprava pomanjkljivosti pri izvedbi študijskega programa, povezanih s ciklično izvedbo predmetnika in zmanjševanjem števila kontaktnih ur.

Svet v akreditacijskih in evlavacijskih postopkih odloča v skladu z določbami Zakona o visokem šolstvu (v nadaljevanju: ZViS) in merili. Slednja v postopkih akreditacije določajo, da mora imeti zavod predpisan, primeren in učinkovit notranji sistem kakovosti, ki omogoča sklenitev kroga kakovosti. Zavod je najprej odgovoren za svoje kakovostno delovanje in notranji sistem kakovosti, zato ga je svet v vseh primerih, kjer je skupina strokovnjakov ugotovila pomembne priložnosti za izboljšanje, pozval, da mu v določenem roku predloži akcijski načrt, iz katerega morajo biti jasno razvidni predlagani ukrepi za izboljšanje, odgovorne osebe, časovnica, ter aktivnosti za ustrezno informiranje in sodelovanje ključnih deležnikov. V enem od teh postopkov je svet vlagatelja trikrat pozval k pripravi akcijskega načrta, ki ga ni hotel predložiti, z obrazložitvijo, da priprava načrta ni zavezujoča in da svet nima pravne podlage za takšno zahtevo. Kljub odgovoru vlagatelja, da bo upošteval priporočila z zunanje presoje, svet vztraja pri pripravi načrta aktivnosti, ki bo konkretnije opredelil prepoznane priložnosti za izboljšanje in jih umestil v nadaljnje aktivnosti na zavodu. Svet je poudaril, da je pomemben element sistema kakovosti njegova transparentnost, pravočasno in ustrezno načrtovanje njegovih izboljšav ter ustrezno ukrepanje, kar je v skladu z merili za akreditacijo (28. člen). Le upoštevanje vseh elementov sistema kakovosti omogoča sklenitev kroga kakovosti.

V novih merilih so načrti zavodov/šol za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti oziroma neskladnosti eksplicitno navedeni.

IZREDNE EVALVACIJE

Svet je v tem samoevalvacijskem obdobju prejel 7 pobud za izvedbo postopka izredne evalvacije. Pobude proučuje posebna komisija sveta za izredne evalvacije, ki je predlagala uvedbo postopka izredne evalvacije dveh študijskih programov. Svet je predloga o uvedbi izrednih evalvacij potrdil.

Svet je razpravljal tudi o pobudah za uvedbo postopka izredne evalvacije dveh univerz in ene visoke strokovne šole:

- prvo univerzo je ustanovila država, ki je brez vednosti agencije odločila o izločitvi znanstveno-raziskovalnega središča iz univerze. Svet je presodil, da v tem primeru ni pristojen za urejanje nastalih statusnih in kadrovskih razmer, zato postopka izredne evalvacije ni uvedel, temveč bo kakovost na univerzi preveril ob naslednji redni zunanji evalvaciji;
- o morebitni izredni evalvaciji druge, zasebne univerze je razpravljal večkrat. Šlo je za pobudo zaradi domnevnega kršenja ZViS glede pravne subjektivitete članic te univerze. Pobuda z vprašanjem morebitnega poslabšanja kakovosti univerze ni bila neposredno povezana.

Komisija sveta za izredne evalvacije je obravnavala pobudo za uvedbo izredne evalvacije zasebne univerze in različna pravna mnenja glede domnevnega kršenja ZViS. Svet je preveril stanje na vseh slovenskih univerzah in sklenil, da postopka izredne evalvacije, zaradi pravne subjektivitete članic univerze, ne bo uvedel. Ker pa je ZViS-K določil strožje pogoje za ustanavljanje novih zavodov, ki jih morajo v predpisanem roku izpolniti tudi vsi že akreditirani zavodi, lahko postopek izredne evalvacije uvede tudi, če sumi v večje pomanjkljivosti, ki bi jih bilo treba evalvirati, je svet univerzo pozval k predložitvi vse dokumentacije, ki jo ima v zvezi s sistemom zagotavljanja kakovosti. Na tej podlagi bo odločal o morebitnih nadaljnjih postopkih;

- visoki strokovni šoli je svet poslal pobudo za izredno evalvacijo v odziv, po odgovoru zavoda pa sklenil, da postopka izredne evalvacije ne bo uvedel.

Svet je obravnaval tudi dve anonimni prijavi:

- v enem primeru je ugotovil, da očitki glede izvirnosti učnih načrtov študijskih programov niso utemeljeni, in sklenil, da zadeve ne bo več obravnaval;
- v drugem primeru je zaradi nejasnosti podatkov anonimno prijavo zavrgel.

OBRAVNAVANJE VSEBINSKE PROBLEMATIKE

V prvi polovici leta 2016 je svet redno obravnaval spreminjanje ZViS in dajal MIZŠ pripombe k predlogom sprememb prav do njihove uveljavitve z ZViS-K. Veliko predlogov sveta predvsem glede prehoda na institucionalno evalvacijo in akreditacijskih ter evalvacijskih postopkov je zakonodajalec upošteval. Žal pa ni upošteval predlogov za ureditev akreditacije dislociranih enot zavodov, ostale so tudi nejasnosti v zvezi s posamično akreditacijo članic univerze. Neurejenost te problematike v ZViS je med MIZŠ in agencijo povzročila različno razumevanje pristojnosti slednje (MIZŠ je agenciji očitalo celo nezakonito ravnanje), zato je bilo

leta 2017 nekaj skupnih sestankov o rešitvi nastale zagate. Svet je presodil, da brez spremembe ZViS ali vsaj jasnega tolmačenja njegovih določb ne more odločati o akreditaciji dislociranih enot v tujini niti akreditaciji posamične članice univerze. Na sestanku z ministrico, pristojno za visoko šolstvo, in drugimi predstavniki MIZŠ januarja 2018 je bilo dogovorjeno, da MIZŠ pripravi pisno tolmačenje zakonskih določb oziroma na tem utemeljena jasna navodila za agencijo.

Svet je ob koncu leta 2016 imenoval delovno skupino za prenovu strategije agencije in agenciji naložil, da z anketnim vprašalnikom pred pripravo strategije preveri mnenje pri svojih ključnih deležnikih. Osnutek anketnega vprašalnika je nastal v sodelovanju s člani delovne skupine in zaposlenimi na agenciji, naposled se je z njim seznanil in ga obravnaval tudi svet. Izsledke anket je upošteval pri pripravi strategije agencije do leta 2020. Takrat se izteče tudi NPVŠ 2011-2020.

Poleg odločanja o akreditacijah in zunanjih evalvacijah je svet veliko časa namenil pripravi novih meril, obravnavanju pripomb deležnikov (predvsem zavodov/šol, študentov, rektorske konference), usklajevanju meril z njimi - tudi na posebnih delavnicah - ter sprejemanju meril. Največ zadržkov do novih meril je imela rektorska konferenca. Svet jo je pozval, naj predlaga konstruktivne rešitve, in rektorje povabil tudi na izredno sejo (konec junija 2016), na kateri se je oblikovala končna različica meril; sprejeta so bila julija 2017.

Merila so podrobneje predstavljena v poglavju številka 3 Skladnost delovanja z ESG.

Svet je obravnaval odziv računskega sodišča na ugovor agencije zoper revizijska razkritja v predlogu revizijskega poročila. Agencija je morala v devetdesetih dneh oddati odzivno poročilo na predlog revizijskega poročila in se izreči o popravljalnih ukrepih. Računskemu sodišču je pojasnila značilnosti zunanjega sistema kakovosti, posebnosti visokošolskega izobraževanja in raziskovalnega dela oziroma zakaj nekaterih popravljalnih ukrepov ne more izvesti tako, kot ji nalaga računsko sodišče. Slednje je pojasnilo upoštevalo in predvsem omililo ukrepe v zvezi z izobraževalnim in raziskovalnim delom ter zagotavljanjem kakovosti – namesto prvotno zahtevanih številčnih ali merskih kazalnikov na teh področjih je ukrepe preoblikovalo tako, da je svet presodil, da so upravičeni. Zato je sprejel sklep, da jih agencija upošteva pri pripravi akcijskega načrta, katerega del so izvedbeni roki in odgovorni nosilci za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti.

Svet je razpravljal še o:

- tem, da bi vlagatelj za študijske programe, ki izobražujejo za poklice, ki bodisi še niso uveljavljeni bodisi nad njimi bdijo združenja delodajalcev, zbornice ipd., moral zagotoviti možnost zaposlitve. Pri tem je poudaril, da morajo dokazila o zaposljivosti oziroma potrebah po diplomantih izdajati nacionalna združenja in ne lokalna, kar naj upoštevajo tudi strokovni delavci agencije pri pregledu vlog. Kljub temu je svet opozoril, da zavodi/šole z vsebino študijskega programa študentom ponujajo pridobitev izobrazbe in ne poklica;
- spremembah študijskih programov, pri katerih se dva študijska programa ali več združita v en program. Svet je s spremembami soglašal, če se s spremembo

- študijskih programov ohranjajo isti obvezni predmeti, kot so bili v združujočih se študijskih programih, izbirni predmeti obeh programov pa se oblikujejo v smeri, spremeni se strokovni naslov ter posodobijo kompetence;
- uvajanju nove klasifikacije KLASIUS-P-16. Ker samodejna prevedba pri vseh študijskih programih ni mogoča, je svet zavode pozval, da sporočijo prevedene podatke o klasifikaciji določenih študijskih programov. Večina zavodov je pri opredelitvi študijskih programov po KLASIUS-P-16 upoštevala že akreditirano strukturo oziroma opredelitev študijskih programov po »stari« klasifikaciji KLASIUS-P. Tiste zavode, ki so pri pretvorbi spremenili široko področje klasifikacije, je svet pozval, da opredelitev popravijo tako, da jo uskladijo z že akreditirano klasifikacijo KLASIUS-P ali da utemeljijo spremembo širokega področja.

2.2 DIREKTOR

V skladu z ZVIS so direktorjeve osnovne naloge in pristojnosti povezane z organizacijo dela na agenciji, njenim vodenjem ter predstavljanjem in zastopanjem agencije doma in v tujini.

Delovanje doma

Direktor agencije je kot njen poslovodni organ in zakoniti zastopnik odgovoren za zakonito delovanje agencije in njeno pojavnost med deležniki, hkrati pa o vseh aktivnostih agencije sproti obvešča svet na sejah. Aktivnosti direktorja v letih 2016 in 2017 so bile usmerjene v:

- a) zavzemanje za neodvisno in transparentno delovanje agencije,
- b) predstavitev delovanja agencije širši javnosti,
- c) obveščanje deležnikov o spremembah aktov agencije, uvedbi informacijskega sistema,
- d) organizacijo različnih dogodkov,
- e) predstavljanje agencije na sestankih, konferencah in drugih dogodkih,
- f) zastopanje interesov agencije v medresorskih skupinah,
- g) sodelovanje z deležniki,
- h) obveščanje javnosti,
- i) sodelovanje pri projektih (EIQAS).

Delovanje direktorja je bilo usmerjeno tudi na pripravo popravljalnih ukrepov, ki jih je pri reviziji delovanja agencije odkrilo računsko sodišče.

Večina ukrepov, povezanih z ugotovitvami računskega sodišča, se je nanašala na pripravo jasnih, natančnih in razumljivih pravnih podlag za vodenje in odločanje v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih. V novih merilih so bili zato določeni konkretni standardi kakovosti ter načini njihovega presojanja, s čimer so izboljšani transparentnost, razumljivost, obravnavanje in odločanje v akreditacijskih oziroma evalvacijskih postopkih.

Drugi popravljalni ukrepi so bili povezani s sistemom zagotavljanja pravilnosti in gospodarnosti sklepanja pogodb. Zato načrtujemo tudi spremembo avtorskih pogodb za strokovnjake agencije, v katerih bodo jasneje zapisane njihove obveznosti.

V drugi polovici leta 2017 je direktor veliko energije usmeril k nasprotovanju napovedani spremembi Zakona o javnih agencijah (v nadaljevanju: ZJA), ki bi med drugim negativno vplivala na status in neodvisnost agencije, na vodenje agencije, sestavo sveta in pritožbeni organ. Avtonomijo agencije bi načel prenos pritožbenih postopkov na resorno ministrstvo, sprememba postopka (ali načina) imenovanja direktorja in znatno povečanje števila članov sveta, ki jih imenuje vlada. Agencija je o neugodnih posledicah za avtonomno zunanje zagotavljanje kakovosti v slovenskem visokošolskem prostoru obvestila pristojni ministrstvi (MIZŠ in MJU). Naznanila jih je na portalu e-demokracija, direktor je sodeloval na simpoziju o spremembi ZJA na eni od univerz, ima pa tudi redne stike z ministrico, pristojno za visoko šolstvo, ki tudi nasprotuje spremembam in vztraja pri tem, da se agencija izloči iz predloga sprememb ZJA.

Direktor je o napovedanih spremembah, ki niso skladne z ESG 3.3, obvestil organizaciji ENQA in EQAR.

Mednarodno delovanje

Direktor aktivno zastopa agencijo tudi v mednarodnem visokošolskem prostoru. Bogate delovne izkušnje na področju kakovosti v visokem šolstvu si pridobiva tudi kot:

- podpredsednik združenja ECA,
- podpredsednik združenja CEENQA,
- aktivni evalvator EUA IEP,
- član različnih delovnih in medresorskih skupin s področja kakovosti v visokem šolstvu.

Redno se udeležuje mednarodnih dogodkov, konferenc, posvetov in delavnic združenj ENQA, ECA in CEENQA ter se zavzema za krepitev sodelovanja z drugimi agencijami po svetu. V času njegovega direktorovanja je bilo podpisanih nekaj sporazumov o sodelovanju med našo agencijo in sorodnimi agencijami iz Poljske, Bosne in Hercegovine, Italije, Bolgarije in Rusije.

2.3 ZAPOSLENI

Na agenciji delujeta dva sektorja: za splošne zadeve in za kakovost. Najpomembnejše naloge, ki so jih poleg vodenja akreditacijskih in evalvacijskih postopkov, priprave poročil o postopkih za seje sveta in pritožbene komisije, odločb o akreditacijah, mnenj o zunanjih evalvacijah, strokovne pomoči vodstvu v

kadrovskih in finančnih zadevah, reševanja pravnih vprašanj, nalog iz akcijskega načrta in drugih stalnih nalog opravili strokovni delavci agencije, so razvidne iz prejšnjih poglavij, saj predloge predpisov oziroma meril, sistemske analize in drugo gradivo, ki ga obravnava svet ali pritožbena komisija, pripravijo zaposleni.

V tem samoevalvacijskem obdobju se je - tako kot vsako leto - zadovoljstvo zaposlenih preverjalo predvsem pri individualnih letnih razgovorih, ki jih opravlja direktor. Posebnega anketiranja o zadovoljstvu ni bilo, načrtovano je ob koncu leta 2018, ko bo več izkušenj z vodenjem postopkov po novih merilih. Konec leta 2016 pa je bila med zaposlene razdeljena anketa o strateških usmeritvah agencije za obdobje od 2017 do 2020 (več na strani 7).

Letni delovni razgovor je namenjen pregledu in oceni dela posameznega strokovnega delavca, skupni oceni realizacije ciljev in nalog ter skupni oceni njegove uspešnosti. Delavcem je omogočeno, da poudarijo dobre in slabe prakse oziroma priložnosti za izboljšanje dela agencije. Za to samoevalvacijsko obdobje so prepoznali:

a) dobre prakse:

- dosledno javno objavljane poročil strokovnjakov in odločb sveta;
- uveljavitev in delovanje agencije v mednarodnem prostoru;
- kompetentnost strokovnih sodelavcev;
- ustrezno sodelovanje pri prenavljanju ZViS;
- aktivna udeležba pri oblikovanju novih meril;
- urejena zaposlitev vseh delavcev za nedoločen čas;
- korekten odnos vodstva do delavcev;
- uspešen zaključek projektov ESS in EIQAS;
- kompetentni študentski strokovnjaki;
- skrb za utrjevanje samostojnosti agencije - odnos do MIZŠ in UL;
- fleksibilni delovni čas;
- uspešen zaključek revizij računskega sodišča;
- zelo stabilno in redno delo sveta ter
- redno usposabljanje strokovnjakov agencije.

b) slabe prakse oziroma priložnosti za izboljšanje:

- zmanjšanje obremenitev z akreditacijskimi oziroma evalvacijskimi postopki;
- enakomernejša porazdelitev dela ter izboljšanje spremljanja dela zaposlenih;
- prepočasna in težavna priprava e-obrazcev;
- tuji strokovnjaki so včasih premalo vpeti v presoje;
- svet bi moral več prispevati k strateškim, idejnim in razvojnim premikom agencije;
- več možnosti za izobraževanje;
- neupravičene zahteve zavodov za prednostno obravnavo vlog.

2.4 PRITOŽBENA KOMISIJA

Nadaljeval se je trend majhnega števila pritožb vlagateljev, ki se je začel že v letu 2014. Pritožbena komisija se je sestala vsakokrat, ko je v obravnavo prejela zadevo, in sicer v mesecu marcu in septembru 2016, ter juniju 2017. Odločila je o treh zadevah, pri čemer je eno zadevo, po vrnitvi svetu v ponovno odločanje, obravnavala dvakrat.

Svet je tudi v tem obdobju sledil priporočilom pritožbene komisije, dosledno je upošteval določbe Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13; v nadaljevanju: ZUP) in pred sprejemom končnih odločitev ugotavljal pravilno in popolno dejansko stanje. Kjer je bilo to potrebno, je dodatno pisno pozival vlagatelje k dopolnitvam vlog, skupine strokovnjakov pa k dopolnilnim mnenjem, tudi po predložitvi njihovih končnih poročil. Svet je nadaljeval tudi s prakso pošiljanja odzivov vlagateljev na poročila skupin strokovnjakov v postopkih prve akreditacije študijskih programov v pripravo morebitnega dodatnega mnenja, kar je primerljivo s pripravo končnega evalvacijskega poročila v postopkih podaljšanja akreditacije, vlagateljem pa zagotavlja možnost enakopravne obravnave v postopkih v skladu z možnostmi, ki jih daje ZUP.

Pritožbena komisija je v vseh treh zadevah pritožbe vlagateljev kot neutemeljene zavrnila.

Pritožbena komisija je zavrnila tudi pritožbo zoper odločitev sveta, s katero je kot nedovoljeno zavrgel pritožbo zoper sklep o začetku postopka izredne evalvacije zavoda. Ugotovila je, da gre za postopek, ki se začne po uradni dolžnosti, ta pa se ne začne s sklepom o uvedbi postopka, ker izdaja posebnega sklepa o uvedbi postopka niti ni predvidena.

V tretji zadevi, ki jo je obravnavala pritožbena komisija, je svet zavrnil zahtevo visokošolskih učiteljev za njihovo stransko udeležbo v postopku izredne evalvacije študijskega programa. Pritožniki so proti taki odločitvi uveljavljali pritožbena razloga kršitve materialnega prava iz 1. točke prvega odstavka 237. člena ZUP v povezavi s kršitvijo odvzema možnosti udeležbe v postopku (2. točka drugega odstavka 237. člena ZUP) ter bistveno kršitev pravil postopka iz 3. in 6. točke drugega odstavka istega člena ZUP (odvzem možnosti stranki, da se izjavi, ter sodelovanje osebe v postopku, ki bi po zakonu morala biti izločena). Pritožbena komisija je vse pritožnikove navedbe zavrnila kot neutemeljene in potrdila odločitev sveta.

V tem samoevalvacijskem obdobju agencija ni prejela nobene zahteve pritožnikov proti odločitvam sveta, ki jih je potrdila pritožbena komisija, s katero bi pritožniki lahko uporabili sodno pravno varstvo.

2.5 STROKOVNJAKI

Imenovanje in sestava skupin strokovnjakov

Svet je imenoval delovno skupino za določanje skupin strokovnjakov, ki se sestaja mesečno pred sejo sveta. Delovna skupina preverja področno primernost predlaganih skupin strokovnjakov po vnaprej dogovorjenih standardih oziroma smernicah, ki so upoštevani v predlogu novih meril za strokovnjake (več v poglavju 3.3 na straneh 29 in 30)

Svet je v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih imenoval 138 skupin strokovnjakov.

Sklenil je, da naj skupine strokovnjakov v postopkih prve akreditacije univerz ali kompleksnejših zavodov sestavljajo strokovnjaki z obsežnimi izkušnjami ter razpoznavnimi referencami pri institucionalnih evalvacijah, in sicer najmanj:

- 2 strokovnjaka iz slovenskega visokošolskega prostora – po možnosti naj bo eden z večje in drugi z manjše univerze oziroma kompleksnejšega zavoda;
- 2 tuja strokovnjaka z obsežnimi mednarodnimi izkušnjami – vsaj eden naj bo iz sosednje države ali regije, ki je pomembna za novi zavod;
- 2 študenta – vsaj eden naj bo doktorski študent; postopek naj vodita dva strokovna delavca agencije.

Skupina naj bo sestavljena tako, da bodo zastopana vsa ključna akademska področja in ravni študija. Če gre za akreditacijo zasebnega zavoda, naj bodo v skupini tudi strokovnjaki z zasebnih zavodov. Skupina naj izkazuje še kompetence na področju presojanja upravljanja javnih in zasebnih zavodov.

Svet je 17-krat **spremenil sestavo skupine strokovnjakov**, in sicer predvsem zaradi vlagateljve zahteve za izločitev strokovnjakov, v enem primeru zaradi prošnje predsednice skupine strokovnjakov, dvakrat zaradi zdravstvenih razlogov imenovanega strokovnjaka, v enem primeru je bil predsednik skupine strokovnjakov imenovan za člana sveta, enkrat pa je sodelovanje odpovedala predsednica skupine strokovnjakov.

V enem primeru je imenoval dodatnega strokovnjaka, enkrat pa zavrnil predlog za zamenjavo strokovnjaka, ker ni bil vpisan v register strokovnjakov agencije.

V devetih postopkih je podaljšal rok za pripravo poročil skupin strokovnjakov. Razlogi so bili:

- postopek je bil zaradi odločanja o zahtevi za vstop v postopek prekinjen, roki pa v tem času niso tekli,
- uskladitev termina obiska zavoda,
- odločitev za ogled zavoda v postopku prve akreditacije študijskih programov,
- prepozno poslano gradivo iz zavoda za skupino strokovnjakov, druge obveznosti članice skupine strokovnjakov.

Register strokovnjakov

V register strokovnjakov je svet vpisal 33 novih strokovnjakov; 114 strokovnjakov, katerim je potekel vpis v register, je povabil, da se vnovič vpišejo vanj, 13 dosedanjih strokovnjakov je obvestil, da jim je potekel vpis v register strokovnjakov, se jim zahvalil za opravljeno delo ter jih povabil, da se prijavijo na naslednji javni poziv za uvrstitev v register strokovnjakov, 2 pa je obvestil, da jima je vpis v register potekel, in se jima je zahvalil za sodelovanje.

Na izobraževanje je svet povabil 25 kandidatov. 5 prijav študentov je odstopil ŠOS, da jih ta povabi na obvezno usposabljanje. Prijavi 2 kandidatov je zavrgel, ker nista izpolnjevala pogojev iz javnega poziva.

Ob koncu tega samoevalvacijskega obdobja je v registru agencije 196 strokovnjakov, od tega 15 študentov.

Izobraževanja ali usposabljanja

22. 4. 2016 je agencija izvedla posvet za strokovnjake, ki se ga je udeležilo 62 strokovnjakov, člani sveta in poleg direktorja in predsednice sveta 16 zaposlenih. Poglavitna tema posveta so bili predstavitev ESG 15 in študentskega vodnika po ESG 15, ki je nastal v okviru projekta EIQAS. Ob koncu posveta so strokovnjaki in predstavniki agencije izmenjali mnenja o delovanju agencije in o kakovosti v visokem šolstvu. Odziv udeležencev je bil pozitiven, izkazala se je potreba po bolj vsebinskih in poglobljenih posvetih in organiziranju več tovrstnih posvetov.

Novembra 2017 je agencija organizirala štiri usposabljanja strokovnjakov, vpisanih v register strokovnjakov pri agenciji. Namen usposabljanja je bil strokovnjake seznaniti s spremembami zakonodaje, novimi merili za akreditacijo in zunanjo evalvacijo zavodov in študijskih programov, merili za mednarodno sodelovanje pri visokošolskem izobraževanju, z izsledki systemske analize evalvacijskih poročil oziroma praks poročanja strokovnjakov v postopkih podaljšanja akreditacije študijskih programov ter z novim informacijskim sistemom eNakvis, ki v delovanje agencije vnaša novo paradigmo oddaje, obravnave in odločanja v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih.

2.6 MEDNARODNO SODELOVANJE

Organizacija in sodelovanje na pomembnejših dogodkih		
dogodek, kraj	datum	udeleženci/sodelujoči
Posvet Združenja evropskih zdravstvenih šol (Berlin)	marec 2016	direktor
Sestanek izvršnega odbora ECA (Pariz)	marec 2016	direktor
Izvedba posveta o revidiranih ESG in študentskem vodniku (Student's Guide), ki predstavlja intelektualni rezultat sodelovanja agencije v projektu EIQAS (Ljubljana)	april 2016	62 strokovnjakov agencije, člani sveta, direktor in 16 zaposlenih
Seminar ENQA (Budimpešta)	april 2016	direktor
Srečanje CEENQA (Krakow)	maj 2016	direktor
Obisk delegacije učiteljev iz Srbije (v prostorih agencije)	marec 2016	direktor in zaposleni
Gostitev seminarja za nove presojevalce ENQA (Ljubljana)	september 2016	direktor in zaposleni

Sestanek izvršnega odbora ECA (Pariz)	september 2016	direktor
EQAF (Ljubljana)	november 2016	direktor, člani sveta in zaposleni
Organizacija diseminacijske konference projekta EIQAS (Ljubljana)	januar 2017	direktor in zaposleni, ki so sodelovali pri projektu
Delavnica CEENQA (Zagreb)	april 2017	direktor
Forum in skupščina ENQA (Oslo)	maj 2017	direktor
Razprava o spremembah ZViS in meril sveta, ki jo je organizirala Univerza v Mariboru (Maribor)	oktober 2017	direktor in zaposleni
Srečanje Skupnosti šol RS (Novo mesto)	november 2017	direktor in zaposleni
Udeležba na EQAF (Riga)	november 2017	3 zaposleni
Organizacija in izvedba 4 usposabljanj za strokovnjake agencije (v prostorih agencije)	november in december 2017	direktor in zaposleni
Sodelovanje pri ustanavljanju makedonske agencije za kakovost (Skopje)	december 2017	direktor
Sestanek izvršnega odbora ECA in delovnih skupin ECA (Varšava)	december 2017	direktor in zaposleni

2.7 NOTRANJI AKTI IN STRATEŠKI DOKUMENTI

Svet je v tem samoevalvacijskem obdobju:

- potrdil Samoevalvacijsko poročilo agencije za leto 2015;
- sprejel strategijo agencije: Strateški razvoj Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu za obdobje 2017–2020;
- sprejel nova Merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov;
- sprejel nova Merila za mednarodno sodelovanje pri visokošolskem izobraževanju;
- sprejel Smernice za dostopnost v terciarnem izobraževanju v Republiki Sloveniji;
- dal soglasje k Poročilu o delu in poslovanju agencije v letu 2015 in letu 2016;
- potrdil Delovni in finančni načrt agencije za leto 2017;
- potrdil Načrt zunanjih evalvacij višjih strokovnih šol za leto 2017 in leto 2018;
- dvakrat sprejel Akt o spremembi Poslovnika o delu sveta Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu,
- sprejel dopolnjena Navodila za pripravo pogodbe o izvajanju visokošolskega transnacionalnega izobraževanja;

- dal soglasje k predlogu Pravilnika o spremembah Pravilnika o prilogi k diplomi;
- obravnaval predlog Meril za strokovnjake agencije (sprejeta naj bi bila do marca 2018) ter;
- obravnaval osnutek Meril za zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol.

2.8 INFORMACIJSKI SISTEM

Postopkovni del eNakvis in prva različica elektronskih obrazcev za vloge sta bila izdelana v drugi polovici leta 2015 na podlagi meril za akreditacijo in zunanjo evalvacijo zavodov in študijskih programov iz leta 2014. Do februarja 2016 so bili eNakvis in obrazci dostopni na lokalnem strežniškem okolju za testiranje in nadaljnji razvoj, ne pa vlagateljem oziroma zainteresirani javnosti.

Kmalu po pripravi elektronskih obrazcev za vloge po starih merilih je postalo jasno, da se bo do konca leta 2016 spremenil ZViS in da bomo morali dodobra spremeniti oziroma sprejeti nova merila z novimi obrazci za akreditacijo in evalvacijo. Na podlagi teh dejstev smo se odločili, da vlagatelji do uveljavitve ZViS-K oziroma novih meril uporabljajo star sistem oddajanja vlog. V tem času smo prav tako prenesli zadnjo različico eNakvis iz lokalnega na testno okolje MJU, zaradi predvidenega gostovanja naše aplikacije v tako imenovanem državnem oblaku.

Z uveljavitvijo ZViS-K decembra 2016 je bil uzakonjen moratorij na oddajo vlog za akreditacijo in zunanjo evalvacijo do sprejetja novih meril. Slednja so bila sprejeta julija 2017. Skozi celotno obdobje postopka prenove meril smo oblikovali in po potrebi spreminjali nove elektronske obrazce za vloge zato, da bi bili ti kar se da hitro na voljo vlagateljem (rok, ki smo si ga postavili in zapisali v merila, je bil 20. september 2017).

Elektronski obrazci so bili dokončno prenovljeni in preizkušeni 4. septembra 2017. MJU smo opozorili, da pripravi vse potrebno za prenos aplikacije eNAKVIS iz testnega v produkcijsko okolje. Ravno ta čas pa je začela na MJU veljati nova zaostrena varnostna politika za vse aplikacije v državnem oblaku, s katero do tedaj nismo bili seznanjeni. Na MJU smo od septembra 2017 do decembra 2017 poslali več urgenc, da bi začeli z varnostnimi testi izvirne kode aplikacije. Med tem časom smo zavodom in strokovnjakom predstavili delovanje eNakvis, da bi se čim prej privadili na nov sistem. Odzivi na predstavljeno delovanje eNakvis so bili pozitivni in vzpodbudni ter enotni v mnenju, da je to korak v pravo smer. V tem obdobju je potekal vpis vlagateljev v t.i. varnostno shemo, preko katere bo omogočen dostop do aplikacije. Namreč, vsak ki bo želel dostopati do elektronskih obrazcev, bo to lahko storil izključno preko osebnega kvalificiranega digitalnega potrdila.

Po zadnjem testiranju eNakvis na MJU - opravljeno je bilo šele januarja 2018 - so bile ugotovljene določene pomanjkljivosti, ki jih bo treba odpraviti še pred namestitvijo v produkcijsko okolje. Ker pomanjkljivosti niso tako velike, ocenjujemo, da bo eNakvis uporabnikom na voljo do konca februarja 2018.

3. SKLADNOST DELOVANJA Z ESG

3.1 BISTVENE UGOTOVITVE MEDNARODNE SKUPINE STROKOVNJAKOV ZA VČLANITEV V ENQA (NA ZAČETKU LETA 2015):

Povzemamo najpomembnejše pozitivne ugotovitve presojevalcev ENQA ter njihova priporočila za izboljšanje dela.

Med prednostmi so navedli predvsem:

- prepoznana in uveljavljena vloga agencije v slovenskem visokošolskem prostoru;
- sprotna in periodična (ciklična) presoja tako zavodov in študijskih programov kot tudi šol;
- težnje po prehodu na podaljšanje akreditacije zavodov in postopno opuščanje podaljšanja akreditacije študijskih programov, kar se trenutno odraža v (pre)velikem številu akreditacijskih postopkov in obiskov na zavodih ter zato preveliki obremenitvi zavodov;
- močan razvojni potencial agencije pri njenem delovanju, kar presega potencial, ki je viden pri drugih agencijah v evropskem visokošolskem prostoru.

Priložnosti za izboljšanje pa so presojevalci prepoznali predvsem v:

- okrepitvi prizadevanja za poenoteno razumevanje in tolmačenje meril med vsemi deležniki, hkrati so svetovali, naj se merila ne spreminjajo prepogosto;
- javni objavi tolmačenja meril;
- izboljšanju integracije zavodov/šol ter izdelavi smernic za pripravo samoevalvacijskih poročil ter vlog za akreditacijo;
- spremembi postopkov nenehnega in nadaljnjega spremljanja kakovosti na zavodih z opustitvijo postopkov podaljšanja akreditacije študijskih programov in prehodom na institucionalno podaljšanje akreditacije, kar se bo odražalo tudi v pripravi ustreznih mehanizmov za spremljanje kakovosti (follow-up);
- ureditvi financiranja agencije iz državnega proračuna ter

ob včlanitvi v ENQA še drugačno ureditev imenovanj dveh članov v 11-članski svet, ki ju zdaj imenuje vlada, zaradi še večje neodvisnosti agencije.

3.2 PREHOD NA INSTITUCIONALNO (RE)AKREDITACIJO

Agencija se je obvezala k razvijanju, izboljševanju oziroma zagotavljanju kakovosti (poleg zunanjega zagotavljanja kakovosti še kakovosti zavodov/šol ter seveda kakovosti agencije). Prav to pa zahteva veliko poglobljenega analitičnega,

razvojnega in svetovalnega dela. Pri vsakdanjem delu in vsakoletnih samoevalvacijskih izsledkih je ugotovila, da je treba za nadaljnji razvoj nujno zmanjšati število akreditacijskih postopkov, s tem povezano obsežno dokumentacijo ter nepotrebno administriranje, kar ne pripomore k izboljševanju kakovosti. ZViS je pred spremembo agencijo obvezoval k prevelikemu številu postopkov, saj je bilo treba poleg reakreditacije zavodov reakreditirati vsak študijski program posebej najmanj vsakih sedem let, pa še zunanje evalvirati vse šole na vsakih pet let. Ker zavodi praviloma izobražujejo po več študijskih programih, jih je agencija v akreditacijskih postopkih obiskala tudi večkrat na leto, pri čemer ji je zaradi izredno velikega števila zavodov/šol in študijskih programov zmanjkovalo časa za bolj poglobljeno razvojno in svetovalno delo, predvsem pa za kvalitativno presojo kakovosti; kar je nujno tudi za pomoč zavodom/šolam pri razvijanju njihove kakovosti.

V Sloveniji je:

- 7 univerz,
- 47 samostojnih zavodov,
- več kot 900 visokošolskih študijskih programov ter
- čez 50 šol;

kar je pred spremembo ZViS pomenilo veliko več kot 100 akreditacijskih in evalvacijskih postopkov na leto (v posameznih letih tudi več kot 200), pri čemer niso vštete akreditacije sprememb študijskih programov. Preveliko število postopkov je oviralo delo zavodov/šol, kar je v nasprotju s standardi ESG, kot delo agencije.

Zahtevnost slovenskega sistema kakovosti in veliko število akreditacijskih postopkov sta poudarili tudi **mednarodni skupini presojevalcev ENQA in EQAR**, zato sta priporočili - seveda premišljen in z deležniki dogovorjen - prehod na institucionalno reakreditacijo. V svojih poročilih sta ugotovili:

1. Poročilo ENQA, str 40 (<http://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/03/Review-report-of-the-SQAA.pdf>):

The panel welcomes the envisaged abolishment of programme re-accreditation and the focus on the institutional level. However, the panel finds it important to analyse the consequences of such a development by taking into account all existing procedures and tools i.e. the annual self-evaluation reports by the institutions. A clear definition of which of the various functions of quality assurance and quality enhancement should be supported by which tool or procedure should be found before modifying certain aspects of the whole system. This is particularly relevant as regards the comprehensive data collection from the institutions which is burdensome for the universities and only acceptable if the data is actually used in some way or another.

2. Poročilo EQAR (http://www.eqar.eu/fileadmin/agencyreports/SQAA_External_Review_Report.pdf):

After completing the cycle of programme accreditation, the panel

recommends SQAA to consider future options to set up leaner external QA systems, focusing on the existence and implementation of good functioning internal QA systems at HE institutions. However, SQAA should have a realistic view as to when the shift from programme to institutional accreditation is appropriate given the development stage of internal QA in the institutions (ESG 2.1).

Prevelika obremenjenost sistema kakovosti in podvajanje presojanja posameznih elementov delovanja zavodov/šol sta bila navsezadnje ugotovljena tudi v *Resoluciji o nacionalnem programu visokega šolstva (ReNPVŠ 11 - 20)*, ki je v 22. ukrepu določila prehod od programske akreditacije k institucionalni. Agencija je MIZŠ opozarjala, da se brez spremembe ZViS ukrep ne more kakovostno uresničiti, kar se je pri njenem delu potrjevalo iz leta v leto:

a) V ZViS akreditacijski pogoji (ali merila) niso bili podrobno urejeni, v skladu z zakonskimi določbami so bili urejeni s podzakonskimi akti agencije, ki pa so jih zavodi (stranke) v pritožbenih postopkih z lahkoto izpodbijali (pravice in obveznosti strank morajo biti določene v zakonu). To pomeni, da agencija s svojimi odločitvami velikokrat ni mogla vplivati na razvoj in izboljšanje sistemov kakovosti zavodov/šol, če jih slednji niso sprejeli.

b) Izredno veliko število postopkov je onemogočalo poglobljeno presojo spreminjanja in izvajanja študijskih programov oziroma poglobljeno presojo po standardih ESG. Strokovnim delavcem agencije je ob zahtevnem vodenju teh postopkov zmanjkovalo časa za druge nujne naloge, med katere prav gotovo spada pomoč zavodom pri vzpostavljanju notranjih sistemov kakovosti, kulture kakovosti, samoevalvaciji, izobraževanje deležnikov ...

c) S preходом na institucionalno reakreditacijo bomo lahko začeli bolje uresničevati zapisano v točki b, saj bomo večino časa, zdaj porabljenega za procesne oziroma administrativne zadeve, namenili vsebini. Kakovost namreč ni le ugotavljanje materialnih dejstev in zbiranje dokumentacije, temveč zahteva poglobljeno kvalitativno presojo standardov kakovosti, pomoč zavodom pri razvijanju kulture in sistema kakovosti ter navsezadnje tudi večjo profesionalizacijo zaposlenih na agenciji.

S preходом na premišljeno institucionalno reakreditacijo na vsakih pet let ob ohranjeni prvi akreditaciji novih študijskih programov se bo zmanjšalo obsežno administrativno delo, ki so ga zaradi preštevilnih postopkov morali opraviti zavodi.

Podlaga za novo ureditev je ZViS-K, ki je začel veljati 15. 12. 2016 in pri katerem je ves čas sodelovala tudi agencija. Na novo se ureja predvsem podaljšanje akreditacije zavodov, pri kateri se presoja tudi sistem kakovosti zavodov/šol ter samoevalvacija, spreminjanje in posodabljanje študijskih programov. Slednji namreč od uveljavitve ZViS-K dobijo akreditacijo za nedoločen čas. Uvajajo se vzorčne evalvacije študijskih programov, ki so svetovalne narave, in ohranja instrument izredne evalvacije, s pomočjo katerega je študijskim programom še vedno mogoče odvzeti akreditacijo. Prehodne in končne določbe ZViS-K so določile, da se vloge, vložene pred uvedbo ZViS-K, presojujejo po starih merilih, odločitve v teh postopkih pa se sprejemajo po novi zakonodaji. Z dnem začetka veljavnosti ZViS-K se torej zavodom akreditacija podaljšuje za 5 let, študijskim programom pa za nedoločen čas.

V 2. členu ZViS-K so veliko natančnejše določbe o izpolnjevanju pogojev za ustanovitev različnih vrst zavodov (visokih strokovnih šol, fakultet, univerz), povezane tudi z zaposlitvijo kadrov, znanstveno-raziskovalnim delom na področju študijskih programov in z zakonom predpisane dejavnosti, značilne za posamezno vrsto zavoda. Novo je tudi določilo, da si mora agencija za regulirane poklice v postopku akreditacije pridobiti soglasje ministrstva, v katerega pristojnost spada poklic, ki si ga bo pridobil diplomant. Spremembe so še na področju akreditacije sprememb zavodov (pripojitev, spojitve, združitve zavodov).

Novost je prijava v tujini akreditiranih skupnih študijskih programov, kar pomeni, da agencija akreditacijo v tujini prizna, če je program akreditirala agencija s seznama EQAR in če so agencije s tega seznama akreditirale tudi zavode, ki bi ga izvajali. Slednje kaže na ažurno odzivnost na spremembe in vpeljava mehanizmov, ki so bili dogovorjeni med evropskimi ministri, pristojnimi za visoko šolstvo.

V ZViS-K so podrobneje urejeni akreditacijski in evalvacijski postopki oziroma pravice in dolžnosti zavodov v postopkih. Največ sprememb je v postopku podaljšanja akreditacije zavoda; v njem sta praviloma dva večdnevna obiska skupine strokovnjakov, drugi obisk je še posebej namenjen presojanju sistemov kakovosti zavodov, samoevalvacije, posodabljanja in izvajanja študijskih programov oziroma presoji po ESG. Novosti so tudi pri možnosti večkratnega podaljšanja akreditacije za krajše obdobje od 5 let oziroma možnost več evalvacij študijskega programa pred končno odločitvijo sveta.

3.3 NOVA MERILA V LETIH 2017 IN 2018

Na podlagi ZViS-K je morala agencija sprejeti nova merila, kar je pomenilo veliko dodatnega dela, potrpežljivega večmesečnega usklajevanja z zavodi/šolami, predstavniki rektorske konference, študenti in drugimi deležniki. Usklajevanja so bila težavna predvsem zato, ker so posamezni deležniki različno razumeli določbe ZViS-K in ESG (na primer univerze so zagovarjale popolno avtonomijo pri akreditaciji študijskih programov, študenti in drugi deležniki pa ravno nasprotno). Agencija je od februarja 2017, ko je deležnikom poslala prve osnutke meril, organizirala več sestankov in delovnih srečanj, na katerih smo sprejeli čim bolj usklajene, ob upoštevanju ZViS-K in ESG še sprejemljive rešitve, določene v novih merilih. Sprejeta so bila:

- **Merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov (Uradni list RS, št. 42/17; v nadaljevanju merila za akreditacijo);**
- **Merila za mednarodno sodelovanje pri visokošolskem izobraževanju (Uradni list RS, št. 69/17; v nadaljevanju: merila za mednarodno sodelovanje);**
- **Predlog Meril za zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol (v nadaljevanju: merila za evalvacijo šol):**

V merilih smo skušali narediti premik od izpolnjevanja minimalnih standardov za podelitev ali podaljšanje akreditacije oziroma pozitivno mnenje o evalvaciji h kvalitativni presoji kakovosti zavodov/šol in študijskih programov, ki jih izvajajo, pri tem pa upoštevati ESG. Zato smo prvič natančno določili standarde kakovosti, ki jih je treba v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih izpolnjevati, večje

pomanjkljivosti ali neskladnosti, ki vplivajo na (ne)podaljšanje akreditacije oz. podaljšanje za krajše obdobje od 5 let, in postopke spremljanja izboljševanja kakovosti (follow-up) zavodov/šol (45. člen meril za akreditacijo, 22. člen predloga meril za evalvacijo šol).

Merila so sestavljena pregledno, v splošnih določbah so opredeljene naloge agencije, vrste akreditacij oziroma zunanjih evalvacij, področja presoje, značilna za posamezno vrsto, standardi kakovosti na posameznih področjih z določili za njihovo presojo (podrobneje so prikazani v preglednici na straneh od 31 do 40), vloge, postopki in odločanje ter obrazci za vloge. Standardi kakovosti oziroma njihova presoja se tudi na istih področjih presoje razlikujejo glede na to, ali gre za prvo ali podaljšano akreditacijo zavoda oziroma akreditacijo ali evalvacijo študijskega programa. Izpolnjevanje ESG je večinoma mogoče povezati s standardi po področjih presoje za podaljšanje akreditacije oziroma evalvacijo. Navedeno je v zadnjem stolpcu preglednice, in sicer po pretežnosti.

Da bi bila merila uporabnikom čim bolj prijazna in da jim ne bi povzročala odvečnega dela ter porabe časa, smo v obrazcih za elektronske vloge ponovili področja presoje, standarde kakovosti in še podrobnejše določbe o njihovi presoji kot v prvem delu meril. Slednje so hkrati namenjene enotnemu tolmačenju predpisa.

Zavodi/šole so dobro sprejeli novost v zvezi z vsakoletnimi vzorčnimi evalvacijami študijskih programov, namenjenimi svetovanju pri izboljševanju njihove kakovosti.

Na agenciji smo v različnih predpisih uredili akreditacijo skupnih študijskih programov, ki jih izvajajo samo slovenski zavodi (v merilih za akreditacijo), ter akreditacijo ali prigrasitev skupnih študijskih programov, ki jih slovenski zavodi izvajajo skupaj s tujimi - tako imenovani mednarodni skupni študijski programi (v merilih za mednarodno sodelovanje).

ZViS-K prvič različno definira mednarodne skupne študijske programe, ki jih akreditira agencija, ter tiste, ki jih morajo zavodi agenciji samo prigrasiti. Na področju mednarodnega sodelovanja pa je ZViS že pred spremembo omogočal visokošolsko transnacionalno izobraževanje (VTI), zato smo določbe meril za to izobraževanje, ki jih je svet sprejel že leta 2012, prenesli v merila za mednarodno sodelovanje. Ta urejajo:

- prigrasitev v tujini akreditiranih mednarodnih skupnih študijskih programov,
- prigrasitev študijskih programov mednarodne zveze univerz,
- akreditacijo mednarodnih skupnih študijskih programov ter
- visokošolsko transnacionalno izobraževanje.

Merila, ki na enem mestu urejajo mednarodno sodelovanje slovenskih zavodov, omogočajo boljši pregled posebnosti teh postopkov.

Postopek prigrasitve v tujini akreditiranih mednarodnih skupnih študijskih programov ni akreditacijski postopek, temveč postopek, pri katerem svet ob izpolnjevanju pogojev iz meril in ZViS-K prizna akreditacijsko odločitev tuje agencije – tudi s to novostjo se uvaja tako imenovani evropski pristop.

Priglasitev študijskih programov mednarodne zveze univerz je uzakonjena že od leta 2008 (ZViS-F), kar je prvi primer vpeljave evropskega pristopa (priznavanje akreditacijskih odločitev tujih agencij) v slovensko visokošolsko zakonodajo.

Če pogoji iz ZViS-K in meril niso izpolnjeni, mora slovenski zavod začeti postopek akreditacije mednarodnega skupnega študijskega programa. Ključna podrobnost pri tem je, da postopek, od popolnosti vloge, ne sme biti daljši od petih mesecev. Akreditacija mednarodnega skupnega študijskega programa poteka po področjih presoje in standardih kakovosti, določenih v merilih za akreditacijo.

VTI je bil določen v ZViS-G leta 2009 in je bil primarno namenjen urejanju prostega pretoka izobraževalnih storitev med državami EU. Slovenski in tuji zavodi, ki izpolnjujejo določbe ZViS, imajo možnost vpisa študijskih programov, ki jih ponujajo v Republiki Sloveniji, v javno evidenco.

Predlog meril za evalvacijo je pripravljen po zgledu meril za akreditacijo ob upoštevanju posebnosti in značilnosti višješolskega izobraževanja, ki ga ureja poseben zakon (Zakon o višjem strokovnem izobraževanju, Uradni list RS, št. 86/04 in 100/13), podlago za evalvacijske postopke pa daje ZViS. Gre za izrazito praktično naravnano izobraževanje, ki je utemeljeno v potrebah trga dela. Ker agencija nima pristojnosti za akreditacijo šol oziroma akreditacijo višješolskih študijskih programov, izda le mnenje o tem, ali šola izpolnjuje standarde kakovosti iz meril za evalvacijo. Da bi lahko vendarle tudi na tem področju spremljala uresničevanje ukrepov za izboljšanje kakovosti (follow-up), ki jih šoli naloži svet, načrtuje sestanek z ministrstvom, pristojnim za višje šolstvo. Predlog meril za evalvacijo že vsebuje tako rešitev.

S sprejetjem novih meril smo opravili tudi nekatere naloge, povezane s popravljalnimi ukrepi računskega sodišča po reviziji agencije leta 2016.

Predlog Meril za strokovnjake Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (v nadaljevanju: merila za strokovnjake)

Predlog predpisa je natančnejši od predhodnih meril. Upošteva pobude sveta in njegovih komisij oziroma delovnih skupin in temelji na dosedanjih izkušnjah s strokovnjaki v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih. Ureja javni poziv in izbiro kandidatov, predvideva novo elektronsko prijavo kandidatov, določa podrobnejše pogoje za vpis v register strokovnjakov, spreminja način usposabljanja, jasneje določa pogoje za imenovanje oziroma sestavo skupin strokovnjakov glede na vrsto akreditacije oziroma evalvacije, pa tudi naloge in dolžnosti strokovnjakov, kot so stalno izpopolnjevanje, udeležba na posvetih, ki jih organizira agencija, pisanje ustreznih evalvacijskih poročil ipd.

Pomembna sprememba meril za strokovnjake bo tudi priprava kandidatov za strokovnjake, pri kateri imajo odgovornejšo vlogo strokovni delavci agencije. Potekala bo v skupini strokovnjakov v konkretnem akreditacijskem in evalvacijskem postopku. Preden bo skupina strokovnjakov, v kateri bo kandidat, začela delo, bodo organizirani temeljiti pripravljalni sestanki. Ključni poudarek bo na posebnostih akreditacijskega oziroma evalvacijskega postopka, pripravi

strokovnjakov na delo v skupini, presoji standardov kakovosti, načrtovanju in izvedbi dejanj v postopku in upoštevanju pogodbenih določil. Pogodbe za strokovnjake bodo dopolnjene s klavzulami o njihovi strokovni odgovornosti, zavezi za krepitev dobrega imena agencije, upoštevanju rokov za pripravo poročila in etičnemu delovanju v skupini strokovnjakov ter v času imenovanja.

Kandidat za strokovnjaka bo opravljal vse naloge v skupini, zato bo izobraževanje učinkovitejše, sprememba pa bo skrajšala tudi postopek za potrditev kandidatov za strokovnjake agencije. Ugotovili smo namreč, da postopki izobraževanja kandidatov trajajo predolgo. To velja še posebej za kandidate študente, saj je prvo izobraževanje in izbiro opravljal ŠOS, šele potem so se lahko usposabljali na agenciji. Ker je ŠOS organiziral v povprečju eno izobraževanje kandidatov študentov na leto, se je vpis v register strokovnjakov lahko zavlekel za več kot leto dni. Drugi vzrok je, da študentom strokovnjakom prehitro poteče status študenta. Tako je imela agencija v povprečju na voljo le okrog 20 strokovnjakov študentov, kar pa je bilo glede na število postopkov in njihovo trajanje občutno premalo.

3.4 PRIMERJAVA NOVIH MERIL IN DELOVANJA AGENCIJE Z ESG 2015

PRVA AKREDITACIJA VZ	merila oz. vsebine presoje doseganja standardov	PODALJŠANJE AKREDITACIJE VZ	merila oz. vsebine presoje doseganja standardov	Upoštevan je ESG 2015; št. standarda
Področji po starih merilih: vpetost v okolje v področju delovanja VZ, zagotavljanje kakovosti integrirano v vsa področja.				
Pri prvi akreditaciji VZ mora standarde izpolniti ustanovitelj: - poslanstvo, vizija, strategija niso več v osnutkih, temveč formalno sprejeti (sprejme jih ustanovitelj).				
SAMOSTOJNI VZ		VSI VZ		
DELOVANJE VZ (7. in 12. člen meril)				VSI ESG
1. Ustanovitelj ima formalno sprejete poslanstvo, vizijo in strategijo s strateškim načrtom z jasnimi in preverljivimi organizacijskimi in izvedbenimi cilji, ki omogočajo načrtovano visokošolsko dejavnost.	<ul style="list-style-type: none"> a) umeščenost VZ v visokošolski in širši družbeni prostor b) vsebinska povezanost poslanstva, vizije in strategije s strateškim načrtom c) izvedljivost ciljev, opredeljenih v strateškem načrtu č) predlogi študijskih programov 	<p>1. VZ uspešno uresničuje poslanstvo v slovenskem in mednarodnem visokošolskem prostoru. Z doseganjem organizacijskih in izvedbenih ciljev zagotavlja kakovostno visokošolsko dejavnost in njen razvoj.</p> <p>Če gre za prvo podaljšanje akreditacije, je iz poslanstva, vizije in strategije VZ razvidno, da nadaljuje obveze ustanovitelja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> a) usklajenost strateškega načrtovanja s poslanstvom, nacionalnimi in evropskimi usmeritvami; b) izvedljivost in celovitost strateškega načrtovanja; c) ustreznost načina preverjanja uresničevanja strateškega načrtovanja 	ESG 1.1
2. Zagotovljeni in načrtovani finančni viri omogočajo kakovosten	finančna projekcija ustanovitelja, iz katere morajo biti razvidni viri za	2. Notranja organiziranost zavoda zagotavlja sodelovanje visokošolskih	predstavništvo deležnikov v organih zavoda ter	1.1, 1.3

razvoj visokošolskih dejavnosti.	<i>financiranje vseh predvidenih dejavnosti zavoda</i>	učiteljev in sodelavcev, znanstvenih delavcev in nepedagoških delavcev, študentov in drugih deležnikov pri upravljanju in razvijanju dejavnosti zavoda.	<i>uresničevanje njihovih pravic in obveznosti</i>	
3. Notranja organiziranost zavoda je zasnovana tako, da zagotavlja sodelovanje zaposlenih, študentov in drugih deležnikov pri upravljanju in izvajanju dejavnosti zavoda.	<i>ustreznost osnutka akta o ustanovitvi ter osnutka statuta zavoda, iz katerega morajo biti med drugim razvidni pravice in dolžnosti študentov, visokošolskih učiteljev in sodelavcev ter drugih notranjih deležnikov, enakopravno varstvo pravic in zasnova pritožbenih organov zavoda</i>	3. Zavod izkazuje kakovostno znanstveno, strokovno, raziskovalno oziroma umetniško dejavnost in z njo povezane pomembne dosežke na področjih in disciplinah, na katerih jo izvaja.	<i>kakovost, razvoj in napredek znanstvene, strokovne, raziskovalne oziroma umetniške dejavnosti</i>	ESG?
4. Praktično izobraževanje študentov v delovnem okolju, če je predvideno s študijskimi programi, je dobro načrtovano. Zagotovljeni so zadostni viri za njegovo izvedbo.	<i>primernost podjetij, inštitutov, zavodov ali drugih organizacij (v nadaljevanju: podjetja) za izvedbo praktičnega izobraževanja ter povezanost tega izobraževanja s področji in disciplinami, s katerih so predlogi študijskih programov</i>	4. Praktično izobraževanje študentov v delovnem okolju, če je del izobraževalne dejavnosti, je dobro organizirano in se tako tudi izvaja. Zagotovljeni so viri za njegovo izvedbo.	<i>sistemska ureditev praktičnega izobraževanja študentov in njegovega trajanja; dovoljstvo udeležencev praktičnega izobraževanja</i>	ESG 1.6
5. Notranji sistem kakovosti je zasnovan na	<i>poslovniki kakovosti ali ustrezen dokument v</i>	5. Zavod spremlja potrebe po znanju in zaposlitvene		ESG 1.7, 1.8

<p>način, da bo zagotovil sklenjen krog kakovosti na vseh področjih delovanja zavoda.</p>	<p><i>osnutku ter načrt za vzpostavitev notranjega sistema kakovosti</i></p>	<p>potrebe v okolju. Zagotavlja informacije o zaposlitvenih možnostih na področjih, ki so primerna kompetencam oziroma učnim izidom diplomantov.</p>	<p>a) <i>sodelovanje zavoda z okoljem ali delodajalci in s svojimi diplomanti;</i> b) <i>razvitost kariernih centrov, klubov diplomantov ali drugih organiziranih oblik</i></p>	
		<p>6. Notranji sistem kakovosti omogoča sklenitev kroga kakovosti na vseh področjih delovanja zavoda.</p>	<p>a) <i>poznavanje pomena in vloge notranjega sistema kakovosti;</i> b) <i>samoevalvacijsko poročilo za zadnje zaključeno samoevalvacijsko obdobje, ukrepi na podlagi samoevalvacije v obdobju od zadnje akreditacije ter načrt izboljšav za prihodnje samoevalvacijsko obdobje;</i> c) <i>kako notranji sistem kakovosti omogoča in spodbuja razvijanje, povezovanje in posodabljanje izobraževalne, znanstvene, strokovne, raziskovalne oziroma umetniške dejavnosti ter vpliv te dejavnosti na okolje</i></p>	<p>ESG 1.1, 1.7, 1.9</p>
		<p>7. Zavod deležnike in javnost pravočasno obvešča o študijskih</p>	<p><i>dostopnost, vsebina, zanesljivost, razumljivost in natančnost informacij o</i></p>	<p>ESG 1.8</p>

		programih in svoji dejavnosti.	<i>dejavnosti zavoda, še posebej pa informacije o študijskih programih, njihovem izvajanju in znanstveni, strokovni, raziskovalni oziroma umetniški dejavnosti s področij in disciplin teh programov</i>	
KADRI (8. in 13. člen meril)				ESG 1.5 in 1.6
6. Zagotovljeni so visokošolski učitelji za vsa študijska področja oziroma za vse obvezne in notranje izbirne predmete, določene v predlogih študijskih programov.	<ul style="list-style-type: none"> a) <i>veljavnost izvolitev v naziv in ustreznost področja izvolitve glede na nosilstvo predmetov</i> b) <i>kadrovski načrt</i> c) <i>sestava začasnega senata</i> č) <i>upoštevanje minimalnih standardov agencije v osnutku meril za izvolitve v nazive</i> 	8. Zagotovljeni so visokošolski učitelji in sodelavci ter znanstveni delavci za kakovostno opravljanje pedagoškega, raziskovalnega in drugega dela.	<ul style="list-style-type: none"> a) <i>zagotavljanje pedagoškega in strokovnega razvoja</i> b) <i>znanstveni, strokovni, raziskovalni oziroma umetniški dosežki</i> c) <i>merila VZ in področja za izvolitve v nazive</i> č) <i>vrsta zaposlitve visokošolskih učiteljev in visokošolskih sodelavcev</i> 	ESG 1.5
7. Znanstveno, strokovno, raziskovalno oziroma umetniško delo nosilcev in izvajalcev študijskih programov je ustrezno na področjih in disciplinah, za katera se zavod ustanavlja in s	<ul style="list-style-type: none"> a) <i>poročilo o tem delu v zadnjih petih letih ter ustreznost tega dela</i> b) <i>program za naslednje akreditacijsko obdobje</i> c) <i>izpolnjevanje pogojev za mentorstvo doktorskim študentom</i> 	9. Zagotovljeni so strokovno-tehnični in upravno-administrativni delavci (v nadaljevanju: nepedagoški delavci) za učinkovito pomoč in svetovanje.	<ul style="list-style-type: none"> a) <i>vrste in ustreznost pomoči ter svetovanja</i> b) <i>število, delovno področje in izobrazbena struktura nepedagoških delavcev</i> 	ESG 1.6

katerih so predlogi študijskih programov.	<i>in ustrezno število mentorjev</i>		c) <i>izobraževanje in usposabljanje nepedagoških delavcev</i>	
			ŠTUDENTI (14. člen meril)	ESG 1.3, 1.6, 1.9
		10. Zavod študentom zagotavlja ustrezno pomoč in svetovanje.	a) <i>upoštevanje raznolikosti in potreb študentov pri določanju vsebine svetovanja oziroma pomoči zanje</i> b) <i>pravočasno in učinkovito obveščanje študentov</i> c) <i>spremljanje zadovoljstva študentov s storitvami</i>	ESG 1.6
		11. Študenti imajo zagotovljene ustrezne razmere za kakovosten študij, znanstveno, strokovno, raziskovalno oziroma umetniško delo ter za obštudijsko dejavnost.	a) <i>izvajanje študija in razmere zanj glede na potrebe in pričakovanja študentov</i> b) <i>omogočanje ustreznega strokovnega, umetniškega in raziskovalnega dela študentov</i> c) <i>razmere za obštudijsko dejavnost</i>	ESG 1.3
		12. Zavod varuje pravice študentov.	a) <i>delovanje organov VZ na tem področju</i> b) <i>mehanizmi za prepoznavanje in preprečevanje diskriminacije</i> c) <i>sodelovanje predstavnikov študentov v organih zavoda z drugimi študenti</i>	ESG 1.3

		13. Študenti sodelujejo pri vrednotenju ter posodabljanju vsebin in izvajanja dejavnosti VZ.	a) <i>sodelovanje pri oblikovanju poslanstva, strateških usmeritev, pri samoevalvaciji ter pri spreminjanju programov</i> b) <i>načini zagotovitve sodelovanja pri samoevalvaciji in posodabljanju dejavnosti</i>	ESG 1.9
MATERIALNE RAZMERE (9. in 15. člen meril)				pretežno ESG 1.6
8. Ustanovitelj zagotavlja ustrezne prostore za izvajanje visokošolske dejavnosti.	<i>upoštevanje vseh dejavnosti VZ, predlogov študijskih programov, kadrov ter predvidenega števila vpisanih študentov</i>	14. VZ zagotavlja primerne prostore in opremo za izvajanje svoje dejavnosti.	<i>upoštevanje potreb za izvajanje dejavnosti, načina izvajanja študijskih programov in števila vpisanih študentov</i>	
9. Ustanovitelj zagotavlja ustrezno tehnično-tehnološko in drugo opremo za izvajanje visokošolske dejavnosti.	<i>upoštevanje vseh dejavnosti, predlogov študijskih programov, predvidenega načina njihovega izvajanja, kadrov ter predvidenega števila vpisanih študentov</i>	15. Zagotovljene so prilagoditve študentom z različnimi oblikami invalidnosti.	a) <i>prilagoditve prostorov in opreme</i> b) <i>komunikacijska in informacijska dostopnost</i> c) <i>prilagoditve študijskih gradiv in izvajanja študija</i>	
10. Zagotovljene so ustrezne prilagoditve študentom z različnimi oblikami invalidnosti.	<i>prilagoditve prostorov in opreme ter komunikacijska in informacijska dostopnost</i>	16. Zagotovljeni so ustrezni in stabilni finančni viri za izvajanje in nadaljnji razvoj visokošolske dejavnosti.	<i>finančni načrt in uspešnost pri uresničevanju finančnih načrtov</i>	
11. Zagotovljene so storitve knjižnice VZ.	a) <i>literatura ter načrt razvoja knjižnične dejavnosti in storitev</i> b) <i>usposobljenost knjižničnih delavcev</i>	17. Knjižnica VZ ima ustrezno študijsko, strokovno in znanstveno literaturo ter zagotavlja kakovostne knjižnične storitve.	a) <i>ustreznost literature</i> b) <i>založenost knjižnice, dostopnost gradiva, baz podatkov, informacijska bibliografska podpora</i> c) <i>strokovna pomoč zaposlenih</i> č) <i>razvoj knjižnične dejavnosti</i>	

		ZAGOTAVLJANJE IN IZBOLJŠEVANJE KAKOVOSTI, SPREMINJANJE, POSODABLJANJE IN IZVAJANJE ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV (16. člen meril)	ESG 1.9, tudi 1.1
PRVA AKREDITACIJA UNIVERZE Ustanovitelj mora izkazati razvito izobraževalno, znanstveno, strokovno, raziskovalno oziroma umetniško dejavnost. Presoja se izpolnjevanje: <ul style="list-style-type: none"> – standardov za prvo akreditacijo in 3. standarda za podaljšanje akreditacije s področja delovanja VZ, – standardov z drugih področij za podaljšanje akreditacije VZ. 			

AKREDITACIJA ŠP	merila oz. vsebine presoje doseganja standardov	EVALVACIJA ŠP	merila oz. vsebine presoje doseganja standardov	Upoštevan je ESG 2015; št. standarda
SESTAVA IN VSEBINA ŠP (17. člen meril)		NOTRANJE ZAGOTAVLJANJE IN IZBOLJŠEVANJE KAKOVOSTI ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA (21. člen meril)		ESG: vsi, še posebej od 1.2.,1.3, 1.4 in 1.9
1. Študijski program po sestavi in vsebini študentom ponuja celovito znanje ter jim omogoča doseči postavljene cilje in načrtovane kompetence oziroma učne izide.	<i>a) konsistentnost in vsebinska povezanost predmetov in učnih načrtov ter študijskega programa kot celote</i> <i>b) povezanost (skladnost) ciljev, kompetenc oziroma učnih izidov, določenih v učnih načrtih, s cilji in kompetencami programa in z njegovo vsebino glede na vrsto in stopnjo študija</i>	1. VZ evalvira in posodablja vsebino, sestavo in izvajanje študijskega programa.	<i>a) ali samoevalvacija programa omogoča njegovo razvijanje in posodabljanje, tako da se ohranja njegova aktualnost ter ustvarja kakovostno izobraževalno okolje</i> <i>b) načini in postopki zbiranja informacij ali predlogov za spreminjanje programa ter njihovega analiziranja</i>	<i>ESG 1.2</i>

	<p>c) v program integrirane znanstvene, strokovne, raziskovalne oziroma umetniške vsebine</p> <p>č) vrstni red predmetov oziroma njihova razporejenost po semestrih in letnikih (horizontalna in vertikalna povezanost) ter kreditno ovrednotenje</p>		<p>c) primernost obveščanja deležnikov o uresničevanju načrtovanih nalog oziroma o izsledkih in ugotovitvah pri samoevalvaciji</p>	
<p>2. Študijski program se po imenu, namenu in vsebini primerno umešča v predvideno področje in disciplino.</p>	<p>povezanost vsebin študijskega programa, njihovo razmerje do uporabnih oziroma temeljnih znanj s področja in discipline ter idejni izbor vsebin, jasno opredeljenih in smiselno povezanih z aktualnim stanjem in razvojnimi trendi v znanosti, stroki oziroma umetnosti</p>	<p>2. Uresničevanje nalog, načrtovanih na podlagi izsledkov samoevalvacije študijskega programa, je razvidno iz samoevalvacijskih poročil.</p>	<p>uresničevanje nalog v zadnjih treh letih in:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sodelovanje deležnikov pri sprejemanju ukrepov za izboljšave, spremljanju njihovega uresničevanja in nastajanju samoevalvacijskega poročila - sklenjenost kroga kakovosti 	<p>1.9</p>
<p>3. Študijski program je povezan z okoljem, v katerem VZ deluje.</p>	<p>a) analize potreb zaposlovalnega okolja, trga dela in zaposljivosti ali potreb po znanju in ciljev družbe</p> <p>b) razmere za praktično izobraževanje študentov</p>			
		<p>SPREMINJANJE IN POSODABLJANJE ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA (22. člen meril)</p>		

		<p>3. VZ spremlja izvajanje študijskega programa, ga pregleduje in izboljšuje ob upoštevanju razvoja študijskih, znanstvenih, strokovnih, raziskovalnih oziroma umetniških področij in disciplin (razvoja stroke), v katera se primerno umešča, ob evalviranju doseganja postavljenih ciljev, kompetenc oziroma učnih izidov ter potreb po znanju in ciljev družbe – odvisno od vrste in stopnje študijskega programa. Spremembe in posodobitve upoštevajo temeljne cilje programa ter ohranjajo povezanost njegovih vsebin oziroma predmetov.</p>	<p><i>ali je ob vsebinskem razvijanju in spreminjanju študijski program še vedno vsebinsko in po sestavi dovršen, ali se ohranja povezanost učnih načrtov in predmetnika s cilji in kompetencami študijskega programa ter ali so vsebine povezane po horizontalni in vertikalni osi</i></p>	1.9
ZASNOVA IZVAJANJA ŠP (18. člen meril)		IZVAJANJE ŠP (23. člen meril)		
<p>4. Zasnova izvajanja študijskega programa ustreza njegovi vsebini, sestavi, vrsti, stopnji in namenu (ciljem), tako da so kakovostno prilagojene in zagotovljene študijske vsebine, izvedbene prakse in viri</p>	<p>a) <i>predvideni načini, oblike in potek poučevanja</i> b) <i>ustreznost kadrov ter:</i> – <i>področna primernost izvolitev v naziv,</i> – <i>izpolnjevanje pogojev za mentorstvo doktorskim študentom in ustreznost mentorjev</i> c) <i>materialne razmere</i></p>	<p>4. Način, oblika in obseg izvajanja študijskega programa ustrezajo njegovi vsebini, sestavi, vrsti in stopnji, tako da so kakovostno prilagojene in zagotovljene študijske vsebine, izvedbene prakse in viri (kadrovski in materialni).</p>	<p>a) <i>načini in oblike poučevanja, njihov razvoj, prilagojenost:</i> – <i>različnim skupinam študentov, študijskim potrebam in načinom študija (na študenta osredinjen študij in poučevanje),</i> – <i>potrebam učiteljev in sodelavcev</i> b) <i>število izvedenih KU</i></p>	ESG 1.3

(kadrovski in materialni).			<p>c) študijska gradiva: prilagojenost načinom in oblikam poučevanja ter potrebam študentov</p> <p>č) delo študentov v projektih</p> <p>d) praktično izobraževanje</p> <p>e) ustreznost urnikov...</p> <p>f) ustreznost kadrov</p> <p>g) materialne razmere</p>	
<p>5. Pogoji za študij in obvezne sestavine študijskega programa so določeni, pregledni in razumljivi. Omogočajo uveljavljanje pravic in izpolnjevanje obveznosti vseh deležnikov v študijskem procesu.</p>	<p>a) pogoji za vpis v program in napredovanje študentov</p> <p>b) merila za priznavanje znanja in spretnosti, pridobljenih pred vpisom</p> <p>c) načini ocenjevanja</p> <p>č) pogoji za dokončanje študija</p> <p>d) pogoji za dokončanje posameznih delov programa</p> <p>e) strokovni oziroma znanstveni naslov</p> <p>f) pogoji za prehode med študijskimi programi</p>	<p>5. Zagotovljeno je varovanje pravic deležnikov v študijskem procesu.</p>	<p>a) ali je vsem študentom ob rednem izpolnjevanju obveznosti omogočeno nemoteno napredovanje in dokončanje študija</p> <p>b) ali je vsem visokošolskim učiteljem in sodelavcem zagotovljeno spoštovanje njihove avtonomije pri poučevanju in raziskovanju ter pomoč in svetovanje pri razvijanju karijerne poti</p> <p>c) obveščenost deležnikov</p>	<p>ESG 1.3, 1.4, 1.5</p>

3.4.1 STANDARDI IN SMERNICE ZA NOTRANJE ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

Izpolnjevanje standardov iz tega dela ESG bomo pojasnili na kratko, saj je najbolj razvidno iz novih meril. Določbe o presoji izpolnjevanja posameznega standarda, iz katerih se podrobneje vidi izpolnjevanje ESG, so na kratko določene že v prvem delu (2. poglavju) meril za akreditacijo in meril za evalvacijo, natančneje pa v obrazcih za vloge, ki so sestavni del meril za akreditacijo, meril za evalvacijo in meril za mednarodno sodelovanje. Pogojev, ki jih morajo v akreditacijskih oz. evalvacijskih postopkih izpolnjevati zavodi/šole, določenih z ZViS, v merila nismo »prepisovali«. Gre za zakonske norme, ki jih je treba spoštovati, agencija presoja tudi njihovo izpolnjevanje.

Za lažji pregled smo naredili preglednico po področjih presoje iz meril in standardih kakovosti za posamezno vrsto akreditacije oz. evalvacije (tudi po členih meril); v zadnjem stolpcu je zapisan posamezni standard ESG, po katerem je mogoče narediti primerjavo (preglednica na straneh od 31 do 40).

1.1 standard: politika za zagotavljanje kakovosti

V merilih je standard v celoti upoštevan, to pa je razvidno na več področjih presoje (večinoma na področjih »delovanje zavoda/šole«, »zagotavljanje in izboljševanje kakovosti, spreminjanje, posodabljanje in izvajanje študijskih programov«).

1.2 standard: oblikovanje in sprejemanje študijskih programov

Oblikovanje in sprejemanje študijskih programov je v pristojnosti zavodov, postopek oziroma organi, ki jih morajo sprejeti, so določeni z ZViS. V merilih agencije je ta standard ESG večinoma upoštevan v področju presoje »sestava in vsebina študijskega programa«.

1.3 standard: na študenta osredinjeno učenje, poučevanje in ocenjevanje

Standard je upoštevan v področju presoje »izvajanje študijskega programa« v postopku evalvacije študijskega programa. Pravila za ocenjevanje so po ZViS obvezni sestavni del študijskega programa, zato se presojuje že pri akreditaciji po področju »zasnova izvajanja študijskega programa«, udejanjanje teh pravil pa pri njegovi evalvaciji; pritožbeni postopki se presojuje po področjih »delovanje zavoda/šole« in »študenti«.

1.4 standard: vpis študentov, njihovo napredovanje, priznavanje in potrjevanje njihovega znanja

Izpolnjevanje standarda se presoja najprej v postopku akreditacije študijskega programa, nato pa v postopku evalvacije. Merila za vpis študentov, njihovo napredovanje, priznavanje in potrjevanje njihovega znanja ter za končanje študija (diplomiranje) so tudi po ZViS obvezna sestavina vsakega študijskega programa za pridobitev izobrazbe. Brez tega programov sploh ni mogoče akreditirati.

Naj opozorimo, da so v skladu z veljavno zakonodajo (Zakon o vrednotenju in priznavanju izobraževanja) zavodi/šole pristojni le za priznavanje visokošolskih kvalifikacij, študijskih dosežkov ter predhodnega učenja zaradi izobraževanja ali nadaljevanja študija, izmenjav študentov ipd., ne pa tudi za njihovo zaposlitev.

Zakon sledi načelom Konvencije o priznavanju visokošolskih kvalifikacij v evropski regiji, ki jo je ratificirala RS, in smernicam ter priporočilom za zagotavljanje poštenega priznavanja izobraževanja (fair recognition), ki izhajajo iz komplementarnih dokumentov h konvenciji. Zakon je tudi v skladu s smernicami NPVS 2011-2020; upošteva implementacijo bolonjskega procesa, ustvarjanje enotnega evropskega visokošolskega prostora ter nacionalno in evropsko ogrodje kvalifikacij in nove oblike izobraževanja.

1.5 standard: učitelji

Standard je upoštevan v področju presoje »kadri«, povezava med izobraževanjem in raziskovanjem pa še po področju »spreminjanje in posodabljanje študijskega programa«. Tudi po 2. členu ZViS-k morajo visokošolski učitelji raziskovati na področju študijskega programa. V tem členu je določeno še, koliko učiteljev mora biti na posamezni vrsti zavoda oziroma v posameznem študijskem programu zaposlenih za polni delovni čas oziroma temu ustrezen ekvivalent zaposlitve.

1.6 standard: učni viri in podpora študentom

Učni viri se presojujejo pretežno na področju presoje »materialne razmere«, pomoč študentom na področjih »kadri« in »študenti«.

1.7 standard: upravljanje z informacijami

Da mora zavod zbirati informacije, naštetih v tem standardu, je razvidno predvsem s področja presoje »izvajanje študijskega programa«, pa tudi »delovanja zavoda« in obrazca za vlogo.

1.8 standard: obveščanje javnosti

V merilih gre prvič za samostojen standard kakovosti na področju presoje »delovanje zavoda«.

1.9 standard: stalno spremljanje in periodično presojanje študijskih programov

Izpolnjevanje tega standarda je v merilih razpršeno na več področij presoje, najbolj pa je razvidno na področjih »notranje zagotavljanje in izboljševanje kakovosti študijskega programa« ter »spreminjanje in posodabljanje študijskega programa«.

1.10 standard: ciklično zunanje zagotavljanje kakovosti

Zagotovljeno z ZViS, ZVSI in merili najmanj na vsakih pet let za zavode/šole, kadar so ugotovljene večje pomanjkljivosti oziroma neskladnosti pa pogosteje (na tri leta ali prej z obveznim spremljanjem (follow-upom)). Zunanje zagotavljanje

kakovosti se opravlja tudi prek izrednih evalvacij zavodov ali izrednih evalvacij študijskih programov. Novost so vsakoletne vzorčne evalvacije študijskih programov, namenjene svetovanju zavodu na vseh področjih presoje in nenehnemu izboljševanju kakovosti njegovih dejavnosti.

3.4.2 STANDARDI IN SMERNICE ZA ZUNANJE ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

2.1 standard: upoštevanje notranjega zagotavljanja kakovosti

Agencija v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih dosledno upošteva z deležniki usklajena merila, v katerih je poseben poudarek na notranjem zagotavljanju kakovosti zavodov/šol, kar je razvidno iz celotnega predpisa, posebej podrobno iz obrazcev za vloge.

2.2 standard: oblikovanje metodologije, ki ustreza namenu

Zunanje zagotavljanje kakovosti je na novo opredeljeno že v ZViS-K, še podrobneje pa v novih merilih. Agencija je zmanjšala obremenitev zavodov/šol v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih in s tem povezane stroške (poleg manjšega števila postopkov zmanjšanje oziroma poenostavitev administracije (elektronska vloga, samodejno prenašanje že sporočenih/vnesenih podatkov, natančnejša in preglednejša opredelitev samoevalvacijskih postopkov, vsebin presoje ter s tem pomoč in podpora zavodom/šolam pri izboljševanju kakovosti – še posebej pri vzorčnih evalvacijah študijskih programov – oziroma omogočanje, da zavodi/šole to izboljšanje dokažejo). K izboljševanju vseh dejavnosti usmerjajo merila, saj na istem področju presoje določajo drugačne standarde kakovosti in vsebine njihove presoje glede na to, ali gre za prvo ali podaljšano akreditacijo (razvidno iz preglednice na straneh od 31 do 40).

Pomembne so tudi jasne informacije v zvezi s tem, kar je razvidno predvsem iz predpisanih poročil skupin strokovnjakov in natančnih obrazložitvev v odločitvah sveta.

2.3 standard: izvajanje procesov

Nova merila omogočajo večjo zanesljivost, preglednost, uporabnost in objektivnost zunanjega sistema kakovosti. Področja presoje, standardi kakovosti in presoja vsakega posameznega standarda, postopki, vloge in priloge so natančno določeni za posamezno vrsto akreditacije oziroma evalvacije. Zavodi/šole imajo v merilih jasnejše določbe kot v starih predpisih.

Izpolnjevanje standarda 2.3 je še posebej razvidno v postopkih podaljšanja akreditacije zavodov in v evalvacijskih postopkih. Vsi postopki temeljijo na samoevalvacijskih poročilih zavodov/šol, obvezni del so obiski skupin strokovnjakov, neodvisna poročila strokovnjakov ter priporočila za nadaljnje spremljanje izboljševanja kakovosti. Poročila (njihova sestava) so podrobneje predstavljena pri ESG 2.6.

2.4 standard: zunanji strokovnjaki

Neodvisna presoja skupin zunanjih strokovnjakov je temeljna v vseh akreditacijskih in evalvacijskih postopkih. V vseh skupinah sta člana obvezno tudi tuji strokovnjak in študent. Agencija deluje tako že vsa leta od svojega nastanka.

Stalnica je izbiranje kandidatov za strokovnjake na podlagi meril zanje, izobraževanje in usposabljanje kandidatov za strokovnjake, periodični posveti za strokovnjake iz registra agencije ter skrb za njihovo neodvisno delovanje.

Da bi lahko naštetu še dosledneje uresničevala, je začela agencija konec leta 2017 spreminjati merila za strokovnjake tako, da je:

- natančneje določila pogoje, ki jih morajo izpolnjevati kandidati za strokovnjake za posamezno vrsto akreditacije oziroma evalvacije,
- natančneje uredila izbiro kandidatov za usposabljanje za strokovnjake in vpis oziroma izbris iz registra agencije,
- natančneje določila naloge (obveznosti) strokovnjakov (stalno izpopolnjevanje znanja, obvezna udeležba na posvetih, ki jih organizira agencija, pravočasna priprava akreditacijskih oziroma evalvacijskih poročil),
- določila sestavo skupin strokovnjakov glede na vrsto akreditacije oziroma evalvacije.

2.5 standard: merila

Nova merila za akreditacijo, merila za mednarodno sodelovanje in merila za evalvacijo šol so doslednejša, vsebujejo natančnejše določbe za presojo vseh standardov kakovosti kot stara merila, zato da bi na eni strani zagotovili še bolj dosledno, kakovostno in objektivno presojo zavodov/šol in študijskih programov, na drugi strani pa večjo informiranost zavodov/šol o presoji. Ob tem smo upoštevali ugotovitve preteklih samoevalvacij ter priporočila mednarodnih skupin strokovnjakov pri zunanji evalvaciji agencije. Merila hkrati pomenijo napredek pri presoji samoevalvacije ali notranjega zagotavljanja kakovosti zavodov/šol na vseh področjih presoje: *delovanje zavodov/šol, kadri, študenti, materialne razmere, zagotavljanje in izboljševanje kakovosti, spreminjanje, posodabljanje in izvajanje študijskih programov.*

Da bi bila merila zavodom/šolam čim bolj jasna, so podrobne določbe o presoji oziroma tolmačenje posameznih standardov kakovosti del obrazcev za vloge, v njih so navedene tudi priloge in drugi dokumenti, ki jih morajo priložiti v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih. S tako ureditvijo smo želeli zmanjšati odvečno administrativno delo zavodov/šol in skrajšati čas priprave popolne vloge, primerne za nadaljnje akreditacijske oziroma evalvacijske postopke.

Vsa merila so objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije in na spletnih straneh agencije.

Čeprav so bila merila med nastajanjem deležnikom večkrat predstavljena, tudi na posebnih delavnicah, na katerih smo skupaj oblikovali končne rešitve, agencija po njihovem sprejetju redno obiskuje zavode/šole, jim predstavlja novi informacijski sistem (eNakvis), delo z elektronskimi obrazci za vloge oziroma izpolnjevanje obrazcev ter odgovarja na vprašanja v zvezi s tolmačenjem novih meril.

2.6 standard: poročanje

Akreditacijska in evalvacijska poročila strokovnjakov in odločitve sveta o podelitvi ali podaljšanju akreditacije, oziroma evalvacijah se redno objavljajo na spletnih straneh agencije. V tem samoevalvacijskem obdobju je bilo na spletni strani www.nakvis.si objavljenih 166 poročil in (posebej) 166 odločb o akreditacijah oziroma evalvacijah.

Akreditacijska in evalvacijska poročila ter odločbe sveta so dostopna vsem zainteresiranim posameznikom na pregleden in jasen način. Večjo enotnost poročil je agencija dosegla s predlogami za pisanje poročil, ki so razdeljena na prednosti, priložnosti za izboljšanje in neskladnosti ter poleg osnovnih podatkov (o vrsti postopka, zavodu/šoli, analizi in oceni) vsebujejo tudi povzetek ugotovitev za lažji in hitrejši pregled ter njegov prevod v angleški jezik. Vlagatelj ima možnost dati pripombe na poročilo, preden postane končno.

Poleg informacij o evalvacijah in akreditacijah spletna stran ponuja shematični pregled slovenskega visokošolskega in višješolskega prostora, s svojo bazo poročil in odločb promovira zavode/šole (za vsakega je naveden naslov in zunanja spletna povezava) ter ponuja njihovo prostorsko razporeditev v obliki zemljevida za celotno Slovenijo.

Na spletno stran je bil uvrščen seznam zavodov in študijskih programov v postopku akreditacije, kjer so študentom in drugim deležnikom na voljo verodostojne informacije o še ne končanih postopkih. Poleg tega študentom agencija svetuje, naj se pred vpisom v študijski program pozanimajo o njegovi javni veljavnosti. Agencija v skladu z novo zakonodajo pripravlja spremenjeno in posodobljeno predstavitveno brošuro z osnovnimi podatki o njenem delovanju.

2.7 standard: pritožbe

Vsi zavodi imajo možnost pritožbe na odločitev sveta. Pritožijo se na pritožbeno komisijo, katere člani so neodvisni strokovnjaki z opravljenim pravniškim državnim izpitom in vsaj petimi leti delovnih izkušenj na sodišču (51j. člen ZViS).

3.4.3 STANDARDI IN SMERNICE ZA AGENCIJE ZA ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

3.1 standard: dejavnosti, politika in procesi za zagotavljanje kakovosti

Temeljna dejavnost oziroma naloge in postopki zunanjega sistema kakovosti agencije so določeni v ZViS (51f. člen, 51h. člen), merilih, (pa tudi poslovniku kakovosti, poslovniku o delu sveta). Agencija opravlja prve akreditacije zavodov in visokošolskih študijskih programov, evalvacije zavodov v postopkih podaljšanja akreditacije, evalvacije študijskih programov in evalvacije šol. Akreditacijski in evalvacijski postopki se v visokem šolstvu končajo z odločitvijo sveta o (ne)podelitvi akreditacije zavodu ali študijskemu programu, (ne)podaljšanju akreditacije zavodu, lahko pa tudi z odvzemom akreditacije posameznemu študijskemu programu. V višjem šolstvu se postopek konča z mnenjem o izpolnjevanju standardov kakovosti.

Pomembna nova naloga je redna vzorčna evalvacija študijskih programov (c51t.člen ZViS), namenjena svetovanju zavodom pri zagotavljanju in

izboljševanju kakovosti izobraževalnega, raziskovalnega, strokovnega dela oz. študijskih programov. Postopek se konča s priporočili zavodom/šolam za izboljšanje kakovosti.

Zunanji deležniki (zavodi, šole, rektorska konferenca, študenti, delodajalci...) so dejavno sodelovali tako pri spremembi zakonodaje (ZViS-k), ki je na novo uredila naloge (prehod na institucionalno reakreditacijo, vzorčne evalvacije, skrajšanje obdobja za redno presojo s 7 na 5 let, natančnejši akreditacijski in evalvacijski postopki) ter pri oblikovanju novih meril. Usklajevanje je bilo dolgo, srečanj z deležniki veliko, številne pripombe in predloge smo upoštevali. Koliko smo bili pri tem uspešni, bo mogoče oceniti ob naslednji samoevalvaciji.

Tudi poslanstvo agencije odraža cilje glede zagotavljanja kakovosti.

3.2 standard: uradni status

Uradni status agencije je razviden iz ZViS (51e. člen) in ustanovitvenega akta. Republika Slovenija jo je ustanovila kot osebo javnega prava za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu in svetovalno vlogo na tem področju.

3.3 standard: neodvisnost

Status neodvisnosti agencije, na katere odločitve ne vpliva nihče, je razviden iz ZViS, ustanovitvenega akta, meril ter drugih aktov agencije. Agencijo zavezujejo načela strokovnosti, nepristranskosti, zakonitosti in politične nevtralnosti.

Svet je najvišji organ odločanja agencije. Člani sveta delujejo strokovno, samostojno in neodvisno ter pri svojem delovanju niso vezani na sklepe, stališča in navodila institucij, ki so jih imenovali, ali drugih institucij. Pri opravljanju nalog in sprejemanju odločitev upoštevajo načela preprečevanja konflikta interesov in načela nepristranskosti. V ta namen podpišejo posebno izjavo, s katero se zavežejo k spoštovanju teh načel.

Neodvisno odločanje in delovanje agencije je zagotovljeno z ustrezno razvitimi mehanizmi za preprečevanje konflikta interesov. Strokovnjaki se poleg podpisa izjave o preprečevanju konflikta interesov pred vpisom v register strokovnjakov izrečejo o morebitni konfliktnosti interesov ali pristranskosti v presojeni zadevi pred imenovanjem v posamezno skupino. Po imenovanju skupine strokovnjakov je vlagatelj obvešččen o sestavi skupine in ima ves čas trajanja postopka možnost, da zahteva izločitev posameznega strokovnjaka zaradi pristranskosti ali utemeljenega dvoma v njegovo strokovnost. O zahtevi za izločitev strokovnjaka odloča svet.

Enako načelo velja za člane sveta in strokovne delavce. Če gre za konflikt interesov, se morajo posamezni člani sveta izločiti iz razprave in glasovanja, strokovni delavci pa iz postopkov.

Utemeljenost konflikta interesov je torej razlog za izločitev strokovnjaka, člana sveta, člana pritožbene komisije, pa tudi strokovnega delavca iz postopka ter pritožbeni razlog.

Predlog sprememb ZJA

Poleti 2017 je MJU pripravil predlog sprememb ZJA, v katerem je poskušal drugače, kot je to sedaj, urediti tudi položaj naše agencije. Najbolj sporen je bil predlog, po katerem agencija ne bi bila več samostojen neodvisen organ, temveč bi spadala pod ministrstvo, pristojno za visoko in višje šolstvo, in predlog, da bi vse člane sveta imenovala vlada. Agencija se je temu uprla, za zdaj uspešno. Še naprej si bo prizadevala za ohranitev statusa neodvisnega strokovnega organa pri izboljševanju kakovosti v visokem in višjem šolstvu, saj mora ostati avtonomen dejavnik na tem področju tudi v prihodnje.

3.4 standard: tematske analize

Agencija vsake tri leta pripravi obširno tematsko analizo akreditacijskih in evalvacijskih postopkov s poudarkom na segmentih, o katerih presodi, da so v tistem obdobju najbolj pomembni. Ob koncu leta 2013 je objavila svojo prvo sistemsko analizo na podlagi samoevalvacijskih poročil zavodov/šol ter poročil skupin strokovnjakov. Zajema obdobje od leta 2010 do 2013. Prejšnje analize je objavil predhodnik agencije, Svet RS za visoko šolstvo (v letih 2007 do 2009), kar ji je omogočilo povezati ugotovitve iz prejšnjega obdobja delovanja na področju presoje sistemov kakovosti v visokem šolstvu.

Zdaj končuje sistemsko analizo, v kateri obravnava poročila strokovnjakov v postopkih podaljšanja akreditacije zavodov, njihovih študijskih programov in šol ter samoevalvacijska poročila zavodov/šol v obdobju od 2014 do 2017. Nastala bo do konca februarja 2018. Ponudila bo statističen in opisni pregled kumulativnih rezultatov posameznih raziskav in bo pregledni uvod v niz nadaljnjih usmerjenih raziskav, ki bodo zajemale podrobnejše primerjalne analize in raziskavo rezultatov po posameznih kazalnikih ali skupinah filtriranih podatkov.

3.5 standard: viri

a) financiranje

V skladu z 51.m členom ZViS se sredstva za delovanje agencije zagotavljajo iz državnega proračuna. Do leta 2015 se je delovanje agencije večinoma financiralo iz evropskega socialnega sklada (60%) in delno iz proračuna RS (40%), po tem letu pa si je agencija (po naporinem prizadevanju) zagotovila 100-odstotno financiranje iz državnega proračuna. Na leto je za njeno delovanje zagotovljenih okrog 1.400.000 evrov, kar v celoti zadošča za nemoteno opravljanje vseh dejavnosti (*zagotavljanje kakovosti oziroma akreditacijski in evalvacijski postopki, materialni stroški, investicije in vzdrževanje, plače zaposlenih, plačilo strokovnjakov*).

Če smo v prejšnjih samoevalvacijskih obdobjih ugotavljali, da je bilo delovanje agencije zaradi negotovega financiranja ogroženo, lahko ugotovimo, da je ta težava rešena.

b) prostori in kadri

Agencija ima v najemu prostore v centru Ljubljane, v izmeri 900 m², kar ustreza 30 delovnim mestom. Poleg direktorja je na njej 18 strokovnih delavcev. Vsi

delavci so od konca leta 2015 zaposleni za nedoločen čas (prej večina za določen čas prek projekta iz sredstev ESS), kar je odnose med njimi izboljšalo.

Vsi delavci imajo možnosti, da izrazijo svoja mnenja na skupnih sestankih, v postopkih samoevalvacije, pri individualnih letnih razgovorih z direktorjem, da sodelujejo v razpravah o predlogih in spremembah zakonodaje ter pri pripravi pomembnih dokumentov in pravnih aktov agencije (v zadnjem letu so dejavno sodelovali predvsem pri pripravi novih meril, tematski analizi, vzpostavitvi in testiranju eNakvis).

Enkrat letno direktor z vsemi delavci opravi individualne letne razgovore. Cilj je ocena in pregled opravljenega dela v preteklem letu (tudi način dela in odnosi med sodelavci), izoblikovanje načrta dela v naslednjem letu in pričakovanih rezultatov.

Za zaposlene na agenciji veljata načrt integritete in Kodeks ravnanja javnih uslužbencev (Uradni list RS, št. 8/2001), katerih namen je razvijati in ohranjati visoke poklicne in etične standarde, krepiti pripadnost agenciji, preglednost in odgovornost njenega delovanja ter družbeni ugled.

c) Informacijsko-komunikacijski viri

Hkrati z nastajanjem novih meril so se v eNakvis oblikovali elektronski obrazci za vloge (za prvo akreditacijo, podaljšanje akreditacije, evalvacijo, mednarodno sodelovanje). Agencija je redno obiskovala zavode/šole in jim predstavljala delovanje elektronskih obrazcev.

Ker bo eNakvis deloval na informacijski strukturi (omrežju) MJU, kar je smiselno zaradi samodejnega prenašanja podatkov iz različnih evidenc, s tem pa olajšanja dela predvsem zavodom/šolam, se elektronski obrazci za vloge v praksi še ne smejo uporabljati. MJU mora namreč v skladu z novimi evropskimi predpisi glede varovanja podatkov (veljati so začeli avgusta 2017), pregledati, ali so podatki v eNakvis ustrezno zavarovani oziroma ali se lahko preko sistema škoduje infrastrukturi MJU. Po našem mnenju to poteka odločno predolgo, na kar smo MJU večkrat opozorili. Tudi zavodi/šole so čedalje bolj nezadovoljni, saj kljub veljavnosti meril, katerih sestavni del so tudi obrazci za vloge, slednjih ne morejo vlagati. Zato je svet odločil, da bodo – če do konca februarja 2018 težave ne bodo odpravljene – zavodi začasno lahko vlagali vloge na drugačen način.

3.6 standard: notranje zagotavljanje kakovosti in strokovnost

Agencija redno presoja svoje delo na več načinov, kar je razvidno iz samoevalvacijskih poročil, presoj neodvisnih mednarodnih strokovnjakov, zapisnikov sej sveta, pa tudi sestankov zaposlenih z direktorjem. Leta 2015 je tudi na priporočilo mednarodnih strokovnjakov spremenila svoj poslovnik kakovosti, iz katerega so razvidni samoevalvacijski postopki, načini zbiranja informacij od notranjih in zunanjih deležnikov, postopki analiziranja, presojanja in načrtovanja dela agencije z vsakoletnimi akcijskimi načrti ter sklepanje kroga kakovosti. Poslovnik je objavljen na spletnih straneh agencije.

Poslovnik kakovosti bo v kratkem prenovljen ob upoštevanju novih nalog agencije oziroma zakonskih določb in meril.

V naslednjem samoevalvacijskem obdobju se bodo nadaljevali tematski sestanki, na katerih bodo strokovni delavci izpopolnjevali strokovnost svojega dela. Načrtovano je sodelovanje vseh pri obravnavi posameznih vlog, pri čemer bo posebna pozornost namenjena prehodu od izpolnjevanja minimalnih standardov (po prejšnjih merilih) h kvalitativni presoji po standardih kakovosti iz novih meril.

3.7 standard: periodične zunanje presoje agencij

Agencija je redno zunanje presojana. Prvič je to bilo leta 2013 zaradi vpisa v EQAR, drugič konec leta 2014 zaradi včlanitve v ENQA, zdaj pa se pripravlja na mednarodno presojo, predvideno junija 2018 zaradi podaljšanja vpisa oziroma članstva v teh organizacijah.

4. SKLEPNA OCENA IN PRILOŽNOSTI ZA IZBOLJŠANJE

Pregled opravljenih nalog iz akcijskega načrta za leti 2016 in 2017 je pokazal, da je najteže uresničevati tiste načrtovane aktivnosti, ki so povezane s spremembami zakonodaje, oziroma tiste, katerih udejanjanje je odvisno od zunanjih okoliščin, na katere agencija nima neposrednega vpliva. ZViS-k je vplival na sistemsko delovanje agencije, zato so bile prioritete v tem samoevalvacijskem obdobju sprejem nove strategije agencije, aktivno sodelovanje pri spreminjanju ZViS, priprava, sprejem in objava novih meril, prehod na institucionalno evalvacijo, implementacija eNakvis in sodelovanje z deležniki.

4.1 URESNIČEVANJE NALOG PO POSAMEZNIH PODROČJIH AKTIVNOSTI IZ AKCIJSKEGA NAČRTA

1. Akreditacije in zunanje evalvacije

cilji in naloge	samoevalvacijske ugotovitve
izboljšanje kakovosti akreditacijskih postopkov in odločitev	Že konec leta 2015 se je začela pripravljati sistemsko sprememba ZViS, zato je agencija s svojimi predlogi intenzivno sodelovala z zakonodajalcem in deležniki za pripravo konsistentnega predloga zakona, ki bi jasneje določal postopke akreditacije in zunanje evalvacije ter odpravljal zaznane pomanjkljivosti takrat veljavnega zakona. Ker se je ZViS večkrat spreminjal, potem pa do sprememb ni prišlo, smo v prvi polovici 2016 organizirali usklajevalne sestanke zaposlenih, da bi sprejeli tolmačenje starih meril ter izboljšali vodenje in odločanje v postopkih. Po uveljavitvi ZViS-K je delovna skupina sveta skupaj s strokovnimi delavci pripravila predlog novih meril. Delo je bilo intenzivno in je trajalo več mesecev. K sodelovanju za pripravo usklajenih predlogov meril smo namreč povabili tudi vse zunanje deležnike (zavode/šole, študente, rektorsko konferenco, MIZŠ) in strokovnjake agencije.

	<p>Po sprejetju meril za akreditacijo so bili organizirani sestanki z vlagatelji, na katerih smo jim predstavili uporabo novih elektronskih obrazcev za vloge oziroma delovanje eNakvis ter odgovarjali na vsebinska vprašanja.</p> <p>V prihodnje bomo še okrepili sodelovanje z zunanjimi deležniki. Za čim bolj poenoteno delovanje zaposlenih, ki vodijo postopke na agenciji, bodo organizirana skupna usposabljanja in skupna obravnava prvih vlog po novih merilih. S tem bomo zagotovili poenoteno razumevanje določb ZViS-K in meril ter zmanjšali možnost različnih interpretacij standardov kakovosti in pravil postopka.</p>
--	--

2. Notranji sistem kakovosti

cilji in naloge	samoevalvacijske ugotovitve
Reorganizacija dela na agenciji	<p>Sistemske spremembe pri delovanju agencije so še tesneje povezale opravljanje nalog tako na področju akreditacije, notranjega in zunanjega sistema kakovosti, meril in drugih predpisov agencije ter implementacije eNakvis. Prepričani smo, da se bo tesno sodelovanje vseh notranjih deležnikov pri pripravi novih meril (zaposleni, člani sveta, strokovnjaki), pri usposabljanju strokovnjakov in implementaciji eNakvis odražalo v bolj poenotenem delu zaposlenih, strokovnjakov in sveta. K temu bodo pripomogle tudi natančne določbe v merilih za presojo standardov kakovosti, ki smo jih skupaj oblikovali - tudi z zunanjimi deležniki. Sprememba delovanja agencije narekuje reorganizacijo dela na agenciji, ki bo nujna za uspešno in učinkovito izvedbo novih nalog po ZViS-K (mednarodno sodelovanje pri visokošolskem izobraževanju, spremembe zavodov, uvedba evropskega pristopa, sprotno spremljanje sporočenih sprememb obveznih sestavin študijskih programov, elektronske vloge, evidence oziroma podatki za eVŠ ...).</p>
Umerjanje dela in usposabljanje zaposlenih ter članov sveta	

3. Zunanji sistem kakovosti agencije

cilji in naloge	samoevalvacijske ugotovitve
Organizacija srečanj za predstavitev prenovljenih ESG ter za prenovo meril za akreditacijo	<p>V okviru te aktivnosti sta bili v letu 2016 organizirani dve srečanja, prvo za predstavitev spremenjenih ESG za strokovnjake agencije in drugo za zunanje deležnike. Pokazalo se je, da je mogoča različna interpretacija ESG, zato je bilo veliko energije pri pripravi novih meril usmerjene prav v povezavo standardov kakovosti iz novih meril agencije z ESG. Deležnikom je bila na usklajevalnih</p>

	<p>sestankih za nova merila natančno predstavljena povezava meril in ESG.</p> <p>Ugotavljamo, da je treba tudi v prihodnje nadaljevati aktivnosti za poenoteno razumevanje meril in ESG; gre za stalno nalogo agencije.</p>
Izvedba izobraževanj kandidatov za strokovnjake	<p>V tem samoevalvacijskem obdobju je bilo vpisanih 33 novih strokovnjakov (5 od teh na povabilo sveta). Ugotavljamo, da izobraževanje kandidatov za strokovnjake, še posebej študentov, ni bilo dovolj učinkovito in je trajalo predolgo. V predlogu novih meril za strokovnjake smo občutno skrajšali postopek izobraževanja kandidatov zanje; nadomeščata ga predhodni program usposabljanja z intenzivnim »pripravljalnim sestankom«, na katerem bodo kandidati seznanjeni z zakonodajo in merili, postopkom, ravnanjem v skupini strokovnjakov oziroma s svojimi dolžnostmi, ter sodelovanje (kot kandidat) pri evalvacijskem obisku.</p> <p>Ugotavljamo, da nova merila za strokovnjake agencije še niso sprejeta (pričakovano je, da bodo na marčevski seji sveta). Novi program izobraževanja in njegovo učinkovitost ter primernost bomo spremljali sproti. Če bomo ugotovili, da je pripravljenost strokovnjakov za sodelovanje v postopkih slabša od pričakovane, bomo uvedli popravilne ukrepe in po potrebi spremenili program.</p>
Izvedba delavnic za strokovnjake agencije	<p>Na podlagi novih meril so bila v mesecu novembru in decembru 2017 organizirana štiri usposabljanja strokovnjakov agencije. Vseh usposabljanj se je udeležilo 65 strokovnjakov. V letu 2018 bodo organizirana dodatna štiri usposabljanja.</p> <p>Ugotavljamo, da je tesno sodelovanje s strokovnjaki ključno za vzpostavitev zaupanja med njimi in agencijo ter pozitivno vpliva na izvedbo akreditacijskih in evalvacijskih postopkov.</p>
Okrepitev svetovalne vloge agencije	<p>Svetovalna vloga agencije se je v zadnjem samoevalvacijskem obdobju okrepila predvsem zaradi tesnega sodelovanja z deležniki na različnih delovnih področjih:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skupni sestanki z deležniki za usklajevanje določb novih meril, - sodelovanje z vlagatelji pri implementaciji eNakvis in elektronskih obrazcev za vloge ter delavnice za izboljšanje uporabniške izkušnje, - predstavljanje novih meril (posveti, sestanki), - sodelovanje pri spremembah zakonodaje (ZViS in ZJA). <p>Izpostaviti je treba, da agencija nenehno opravlja svetovalno vlogo v smislu svetovanja zavodom/šolam pri</p>

	<p>uporabi in tolmačenju predpisov agencije, pojasnjevanja akreditacijskih in evalvacijskih postopkov, kakor tudi na drugih področjih (prenos dobrih praks doma in v tujini). Pri krepitvi svetovalne vloge agencije v naslednjem samoevalvacijskem obdobju vidimo priložnost, da se med vsemi deležniki okrepi potreba po kvalitativni presoji standardov kakovosti iz meril in zavedanje, da le taka presoja omogoča razvijanje ali izkazovanje kakovosti vseh temeljnih delavnosti zavodov/šol.</p> <p>Gre za stalno nalogo agencije, ki jo bomo še razvijali, npr. z organizacijo dodatnih delavnic in posvetov za različne vrste deležnikov.</p>
--	---

4. Merila in drugi predpisi

cilji in naloge	samoevalvacijske ugotovitve
strategija agencije do leta 2020	<p>Svet je konec leta 2016 sprejel novo srednjeročno strategijo agencije do leta 2020.</p> <p>Ugotavljamo, da je bila naloga izpolnjena.</p>
Predlog novih meril za akreditacijo in zunanjo evalvacijo zavodov in študijskih programov	<p>V letu 2017 je svet sprejel nova merila za akreditacijo, merila za mednarodno sodelovanje ter obravnaval predloga meril za zunanjo evalvacijo ter meril za strokovnjake.</p> <p>Ugotavljamo, da je bila naloga izpolnjena ter da merila s pripadajočimi obrazci za vloge natančno opredeljujejo standarde kakovosti na posameznih področjih presoje. Jasno je določeno, kaj se pri posameznem standardu presoja, določena so jasna navodila za izpolnjevanje obrazcev za vloge ter v posameznih primerih tudi navedena pomoč (navedeni so primeri). Prav določbe o presoji standardov kakovosti, ki so zaradi lažjega dela in razumljivosti podrobneje zapisane v obrazcih za vloge in hkrati pomenijo tolmačenje meril, odpravljajo pomanjkljivost starih meril.</p> <p>Iz meril je razvidna tudi okrepljena vloga agencije pri razvijanju kakovosti zavodov/šol in samoevalvacije, z natančnimi določbami o tem, kaj mora biti iz nje razvidno. Smernice za pisanje samoevalvacijskih poročil so namreč zavodi zavrnil, češ da je to poseganje v njihovo avtonomijo, ki jo imajo po ustavi in zakonu.</p>

5. Informacijski sistem in obveščanje

cilji in naloge	samoevalvacijske ugotovitve
Vzpostavljanje uporabnikom prijaznega informacijskega sistema (eNakvis)	<p>Kljub prizadevanjem in vloženemu trudu ugotavljamo, da eNakvis še ni dostopen vlagateljem (v produkcijskem okolju). Odpravljajo se zadnja varnostna tveganja za gostovanje na strežnikih MJU.</p> <p>Vlagateljem je kljub sprejetim merilom onemogočena oddaja akreditacijskih in evalvacijskih vlog, zato je, če oddaja vlog prek eNakvis do konca februarja 2018 še vedno ne bo mogoča, svet odločil, da do končne vzpostavitve sistema sprejema vloge na z merili predpisanih obrazcih na prenosnih nosilcih podatkov. Prenos podatkov iz vlog v sistem eNakvis bo do njegove uveljavitve prevzela agencija.</p> <p>Ugotavljamo, da je treba vse napore vložiti v čim prejšnjo in celovito implementacijo eNakvis, ki bo vseboval tudi mehanizme za spremljanje zadovoljstva in samoevalvacije agencije. V prvi fazi je torej treba zagotoviti vlagateljem delujoč informacijski sistem, v drugi fazi pa vanj vgraditi tudi elemente samoevalvacije.</p>

Iz pregleda uresničevanja nalog je razvidno, da smo upoštevali prednostne ukrepe, ki smo si jih postavili v samoevalvacijskem poročilu za leto 2015 oziroma v akcijskem načrtu za leti 2016 in 2017 (sprejem nove strategije, jasnejših meril in obrazcev za vloge z natančnejšo in preglednejšo ureditvijo postopkov).

Poleg novih meril za akreditacijo so bila sprejeta merila za mednarodno sodelovanje ter pripravljena predloga meril za evalvacijo šol in meril za strokovnjake. V merilih so upoštevani novi ESG.

Prednostni ukrep »priprava smernic za SEP zavodov/šol« je bil uresničen drugače, kot je bilo predvideno (posebne smernice so nadomestile natančne določbe za presojo kakovosti in samoevalvacije zavodov/šol v merilih).

Okrepila se je svetovalna vloga agencije, ki je bila povezana z nastajanjem novih meril oziroma elektronskih obrazcev za vloge, pa tudi analitična in razvojna dejavnost prek systemske analize.

Premalo je bilo narejeno predvsem na področju reorganizacije dela na agenciji ter izobraževanja kandidatov za strokovnjake – slednje se je v tem samoevalvacijskem obdobju nadaljevalo le za kandidate, ki so opravili prvi del izobraževanja v prejšnjem samoevalvacijskem obdobju. Tudi eNakvis še ni na voljo v produkcijskem okolju, čeprav je bilo na tem področju veliko narejenega – razvijal se je vse samoevalvacijsko obdobje v skladu z nastajanjem novih meril.

4.2 PRIPRAVA AKCIJSKEGA NAČRTA ZA NASLEDNJE SAMOEVALVACIJSKO OBDOBJE

Med ključne ukrepe, ki jih je treba upoštevati pri pripravi akcijskega načrta za leto 2018, prav gotovo spadajo:

- priprava na zunanjo evalvacijo agencije zaradi podaljšanja članstva v ENQA in vpisa v EQAR, zunanja presoja agencije in upoštevanje ugotovitev mednarodne skupine strokovnjakov;
- namestitev eNakvis v produkcijsko okolje (nadaljevanje sodelovanja z deležniki, pomoč pri izpolnjevanju elektronskih vlog oziroma njihovi uporabi v praksi, pomoč pri morebitnih nejasnostih pri tolmačenju določb o izpolnjevanju standardov kakovosti iz meril, vpeljava elektronskih vlog za šole...);
- priprava in izpeljava prvih vzorčnih evalvacij študijskih programov (najmanj 2 % akreditiranih študijskih programov na leto);
- reorganizacija dela na agenciji, določitev pristojnosti in odgovornosti strokovnih delavcev ob upoštevanju spremenjenega zunanjskega sistema kakovosti oziroma novih nalog, ki jih je agenciji določil ZViS-K (tudi vodenje »razvida« zavodov/šol in študijskih programov, drugih evidenc ter zagotavljanje podatkov za eVŠ, urejanje in objavljanje strokovnih in znanstvenih naslovov);
- prenova priročnika za strokovnjake ali priprava drugega dokumenta s poudarkom na razvoju konceptualnih izhodišč kakovosti študija, pedagoškega dela in raziskovanja ter njenega presojanja;
- prenova protokola obiska zavodov/šol;
- izobraževanje kandidatov za strokovnjake agencije v skladu z novimi merili;
- ohranjanje in izboljševanje strokovnosti dela agencije: nadaljevanje posvetov in delavnic v zvezi s presojanjem in odločanjem po novih merilih;
- ureditev baz podatkov in izboljšanje obveščanja deležnikov.

4.3 ANALIZA SWOT

Strengths (prednosti)	Weaknesses (pomanjkljivosti)
------------------------------	-------------------------------------

<ul style="list-style-type: none"> • mednarodno priznanje agencije • urejeno dolgoročno financiranje agencije • dobri odnosi med zaposlenimi na agenciji • transparentno delovanje agencije (javna objava vseh meril in predpisov, smernic, analiz, SEP-ov, poročil strokovnjakov in odločitev sveta) • intenzivno sodelovanje in usklajevanje z deležniki pri pripravi meril • svetovalna vloga agencije • aktivna udeležba direktorja in zaposlenih v mednarodnih združenjih, delovnih skupinah oziroma projektih (EIQAS, EQAR, ECA) ter prijave na nove projekte (v okviru programa Erasmus + ter drugih programih financiranja) • okrepljeno mednarodno sodelovanje in povezovanje z drugimi agencijami za kakovost iz tujine • gospodarno ravnanje z javnimi sredstvi (združevanje akreditacijskih postopkov) 	<ul style="list-style-type: none"> • eNakvis še ni dostopen vlagateljem v produkcijskem okolju • pomanjkljiva informatizacija agencije (razkropljene baze podatkov, otežena preglednost) • premajhno število strokovnjakov z določenih deficitarnih področij ter študentov strokovnjakov • neenakomerna delovna obremenitev oziroma porazdelitev odgovornosti • premalo poglobljeno delo nekaterih strokovnjakov
<p>Opportunities (priložnosti za izboljšanje)</p>	<p>Threats (nevarnosti)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • implementacija eNakvis • reorganizacija dela na agenciji v skladu s spremembami delovanja agencije in njenimi strateškimi cilji in usmeritvami • integracija mehanizmov za samoevalvacijo agencije in spremljanje zadovoljstva deležnikov (v eNakvis) • vzpostavitev učinkovitejšega sistema obveščanja deležnikov prek eNakvis (o pomembnih dogodkih, spremembah aktov agencije ter dejavnostih agencije) 	<ul style="list-style-type: none"> • morebitne zakonske spremembe z uveljavitvijo katerih bi agencija formalno pravno postala javna agencija, kar bi resno ogrozilo njeno samostojnost in neodvisnost • nepredvidljive spremembe zakonodaje, ki ogrožajo stabilno delovanje agencije in zahtevajo nenehno prilagajanje deležnikov • informacijska varnost

• razvijanje nove svetovalne vloge agencije predvsem prek vsakoletnih vzorčnih evalvacij in sistemskih analiz• preureditev spletne strani agencije	